

สถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำปาง

ประจำปี 2564

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาสังคม การสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาค ในสังคม การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพและความมั่นคงในชีวิต การประสานการดำเนินงานกับองค์กรเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมเพื่อขับเคลื่อน การพัฒนาสังคม รวมถึงการปฏิบัติราชการอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งรายงานสถานการณ์ทางสังคมของจังหวัด เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลทางสังคมของจังหวัดลำปาง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อชี้ประเด็นเฝ้าระวังปัญหาทางสังคมที่อาจเกิดขึ้นได้ ในอนาคต ตลอดจนให้หน่วยงานราชการส่วนจังหวัดและหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผน แก้ไขปัญหาทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำปาง ประจำปี ๒๕๖๔ ฉบับนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานในจังหวัดลำปาง ในการสำรวจสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำปาง เป็นผลให้สามารถทราบประเด็นปัญหา และกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนขึ้น เห็นความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในระดับพื้นที่ อันจะเป็นประโยชน์ในการที่จะนำไปบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลแก่ประชากรกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งข้อมูลรายงานสถานการณ์ทางสังคมฉบับนี้ จะนำไปสู่การวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนภายในจังหวัดมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาบรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง ขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่กรุณาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำปาง ประจำปี ๒๕๖๔ ฉบับนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจต่อไป

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง

กลุ่มนโยบายและวิชาการ

มิถุนายน ๒๕๖๔

บทสรุปผู้บริหาร

สถานการณ์ประชากรในจังหวัด

จำนวนประชากรจังหวัดลำปาง จากข้อมูลทะเบียนราษฎร์ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ เฉพาะประชากรที่มีสัญชาติไทย มีจำนวนทั้งหมด ๗๒๖,๒๘๕ คน เป็นเพศชาย ๓๕๓,๘๗๐ คน หรือร้อยละ ๔๘.๗๒ ของประชากรทั้งหมด และเพศหญิง ๓๗๒,๔๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒๘ ของประชากรทั้งหมด และเมื่อจำแนกตามช่วงอายุโดยจำนวนประชากรที่มากที่สุด คือประชากรวัยแรงงาน ช่วงอายุ ๒๖ – ๖๐ ปี ซึ่งมีร้อยละ ๕๑.๕๑ ของประชากรทั้งหมด รองลงมาคือวัยผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๓๒ ของประชากรทั้งหมด และวัยเด็กและเยาวชน ช่วงอายุแรกเกิด – ๒๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๑ ของประชากรทั้งหมด ตามลำดับ

สถานการณ์ทางสังคมเชิงกลุ่มเป้าหมาย

➤ สถานการณ์เด็กและเยาวชน

จำนวนเด็กและเยาวชนในจังหวัดลำปาง จำนวนทั้งสิ้น ๑๗๙,๕๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๑ ของประชากรทั้งหมด แยกตามช่วงอายุ ได้แก่ ๑) แรกเกิด – ๕ ปี ร้อยละ ๑๗.๑๑ ๒) อายุ ๖ – ๑๒ ปี ร้อยละ ๒๓.๙๑ ๓) อายุ ๑๓ – ๑๘ ปี ร้อยละ ๒๒.๘๕ ๔) อายุ ๑๙ – ๒๕ ปี ร้อยละ ๓๖.๑๓

จำนวนผู้ลงทะเบียนโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ปี ๒๕๖๓ มีผู้ขอรับสิทธิ ๑๙,๔๖๗ ราย ได้รับสิทธิ ๑๘,๔๙๒ ราย ไม่ได้รับสิทธิ ๖๕๑ ราย และอยู่ระหว่างพิจารณา ๓๒๔ ราย

เด็กและเยาวชนที่ประสบปัญหาทางสังคม จำนวน ๑,๐๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๐ ของจำนวนเด็กและเยาวชนทั้งหมด โดยแยกเป็น ๑) เด็กตั้งครรภ์ไม่พร้อม/ไม่พึงประสงค์ จำนวน ๒๙๒ คน ๒) เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถเลี้ยงดูได้ จำนวน ๔๔ คน ๓) เด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว จำนวน ๑๐ ราย ๔) เด็กที่ได้รับการคุ้มครองจากกองทุนคุ้มครองเด็ก จำนวน ๕๗๖ คน ๕) เด็กที่เป็นผู้กระทำความรุนแรงต่อผู้อื่น จำนวน ๔ คน และ ๖) เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดในคดีอาญา จำนวน ๑๐๖ คน

เด็กและเยาวชนที่ได้รับบริการจากรัฐ ได้แก่ การสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน ๑,๙๖๕ การสงเคราะห์เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์/บุตรบุญธรรม ๑๓ ราย เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ ๓๔ ราย

➤ สถานการณ์สตรีและครอบครัว

จำนวนสตรีอายุระหว่าง ๑๘ - ๖๐ ปี จำนวน ๒๘๖,๙๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๕๑ ของจำนวนประชากรทั้งหมด มีสตรีที่เป็นผู้บริหารระดับท้องถิ่น/ท้องที่ จำนวน ๓๑ คน

ด้านความเข้มแข็งของครอบครัวในภาพรวม พบว่าผ่านเกณฑ์ ร้อยละ ๙๕.๗๙ และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน ๔.๒๑ ส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ในด้านความเอาใจใส่ การยอมรับความคิดเห็น การแก้ความขัดแย้งกันอย่างมีเหตุผล และไม่ผ่านเกณฑ์ในด้านการสื่อสารกันอย่างมีคุณภาพ

ด้านการสนับสนุนโครงการจากกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว พบว่า เป็นการขับเคลื่อนกิจกรรมในศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหการกระทำความรุนแรงในครอบครัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๓ รองลงมา เป็นกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งครอบครัว ร้อยละ ๒๕ กิจกรรมโรงเรียนครอบครัว ร้อยละ ๑๗ การพัฒนาศักยภาพสตรี ร้อยละ ๑๗ และการป้องกันภัยจากยาเสพติด ร้อยละ ๘ ตามลำดับ

ด้านข้อมูลสถิติการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๖๑ ครั้ง พบว่า ผู้กระทำความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๔๙ เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๒๙.๕๑ ผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๘๙ เป็นเพศชายร้อยละ ๑๓.๑๑ สาเหตุของการกระทำความรุนแรงพบว่า

อันดับ ๑ การบันดาลโทสะ อันดับ ๒ การทำร้ายร่างกายใช้สุรา/ยาเสพติด อันดับ ๓ ความหึงหวง และรู้สึกมีอำนาจมากกว่า ตามลำดับ

➤ สถานการณ์ผู้สูงอายุ

จำนวนผู้สูงอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป จำนวน ๑๗๐,๐๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๑ ของประชากรทั้งหมด โดยมีช่วงอายุ ๖๐ - ๗๐ ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๓๗ ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด รองลงมาได้แก่ อายุระหว่าง ๗๑ - ๘๐ ปี ร้อยละ ๒๓.๒๗ อายุระหว่าง ๘๑-๙๐ ปี ร้อยละ ๑๐.๘๖ อายุระหว่าง ๙๑ - ๑๐๐ ปี ร้อยละ ๑.๔๔ และอายุ ๑๐๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๐.๐๖ ตามลำดับ

จำนวนผู้สูงอายุที่เป็นคนพิการ ร้อยละ ๑๒.๒๓ ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด ผู้สูงอายุติดสังคม ร้อยละ ๗๐.๐๓ ติดบ้าน ร้อยละ ๑๙.๙๓ ติดเตียง ร้อยละ ๐.๔๓ เป็นคลังปัญญาผู้สูงอายุ ร้อยละ ๐.๐๘

ผู้สูงอายุที่ได้รับการบริการจากภาครัฐ ได้แก่ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ร้อยละ ๘๙.๗๓ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ร้อยละ ๓๙.๘ กู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ ร้อยละ ๐.๐๙ ได้รับเงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุในสภาวะยากลำบาก ร้อยละ ๐.๑๓ และได้รับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ๐.๒

➤ สถานการณ์คนพิการ

คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน ๓๕,๑๕๘ คน ร้อยละ ๔.๘๔ แยกประเภทความพิการ พบว่า พิกัดทางการเคลื่อนไหวหรือทางกายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๗๒ รองลงมาได้แก่ พิกัดทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ร้อยละ ๒๕.๒๗ พิกัดทางสติปัญญา ร้อยละ ๗.๕ พิกัดทางจิตใจหรือพฤติกรรม ร้อยละ ๖.๓๓ พิกัดทางการเห็น ร้อยละ ๕.๐๔ พิกัดการเข้าซ้อน ร้อยละ ๒.๑๖ พิกัดทางการเรียนรู้ ร้อยละ ๑.๓๘ ออทิสติก ร้อยละ ๐.๖ ตามลำดับ

จำนวนคนพิการแยกตามช่วงอายุ พบว่า คนพิการอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๙๑ รองลงมาได้แก่ อายุ ๒๖-๕๙ ร้อยละ ๓๐.๘๙ อายุ ๐-๑๘ ปี ร้อยละ ๓.๗๕ อายุ ๑๙-๒๕ ปี ร้อยละ ๓.๑๔ และอายุ ๑๐๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๐.๑๐ ตามลำดับ สาเหตุความพิการ พบว่า เกิดจากภาวะการไม่ทราบสาเหตุมากที่สุด รองลงมาอุบัติเหตุ โรคติดเชื้อ พันธุกรรม และอื่น ๆ ตามลำดับ

ด้านการศึกษาของคนพิการ พบว่า ระดับประถมศึกษามีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕.๗ รองลงมาได้แก่ ไม่ระบุ ร้อยละ ๓๗.๓ ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ ๖.๘ ระดับประกาศนียบัตร ร้อยละ ๑.๘ ไม่ได้เรียน ร้อยละ ๑.๐ อื่นๆ ร้อยละ ๐.๖๖ สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ ๐.๒ และปริญญาตรี ร้อยละ ๐.๐๕ ตามลำดับ

ด้านอาชีพของคนพิการ พบว่า ส่วนใหญ่อื่น ๆ ไม่ระบุ มากที่สุด ร้อยละ ๙๐.๓๔ ไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๑ รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ ๓.๐๑ เกษตรกรรม ร้อยละ ๒.๔๗ ผู้ประกอบการ ร้อยละ ๐.๖ ลูกจ้างเอกชน ร้อยละ ๐.๐๔ และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ ๐.๐๑

คนพิการที่ได้รับการบริการจากภาครัฐ ได้แก่ เบี้ยความพิการ ๓๔,๐๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒ การให้บริการกู้ยืมเงินคนพิการ ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๔ ได้รับการจ้างงานในจังหวัด ๑๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๗ เงินสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ร้อยละ ๑ สนับสนุนกายอุปกรณ์ ร้อยละ ๐.๑๔ ได้รับการบริการจากผู้ช่วยคนพิการ ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓ และสนับสนุนการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ ๓๓ หลัง คิดเป็นร้อยละ ๐.๑

➤ สถานการณ์ผู้ด้อยโอกาส

จำนวนผู้ลงทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๒๐๓,๓๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๙ ของประชากรทั้งหมด จำนวนผู้ประสบปัญหาทางสังคม จากการสำรวจข้อมูล Social map ปี ๒๕๖๑ พบว่ามีผู้ประสบ

ปัญหาทั้งหมด ๑๒,๐๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๓ จากครัวเรือนทั้งหมด ๒๙๑,๐๗๑ คนเปราะบาง จาก TP MAP ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๑๑๗,๗๒๑ ราย ๕๓,๓๒๐ ครัวเรือน

การจัดสวัสดิการให้กับผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ สงเคราะห์คนไทยตกทุกข์ได้ยากกลับภูมิลำเนา จำนวน ๒๗ คน สงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส จำนวน ๕,๑๗๗ คน ขึ้นทะเบียนแสดงความสามารถ จำนวน ๒๒ ราย

➤ สถานการณ์กลุ่มชาติพันธุ์

จำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวน ๑๘,๑๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๕ ของจำนวนประชากรทั้งหมด พบว่า จำนวนชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ เผ่าเมี่ยน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖ ของจำนวนชาติพันธุ์ทั้งหมด รองลงมาได้แก่ กะเหรี่ยง ร้อยละ ๒๒.๗๑ ไทยพื้นราบ ร้อยละ ๑๙.๙๕ อาข่า ร้อยละ ๙.๔๑ ม้ง ร้อยละ ๘.๓๒ ลาหู่ ร้อยละ ๖.๘๗ ลัวะ ร้อยละ ๒.๖ ลีซู ร้อยละ ๑.๙๕ และขมุ ร้อยละ ๑.๗

จำนวนคนไร้สัญชาติ จำนวน ๒,๔๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๔ จากจำนวนประชากรทั้งหมด ๗๒๖,๒๘๕ คน แยกเป็นเพศชาย ๑,๒๗๕ คน เพศหญิง ๑,๑๗๑ คน

สถานการณ์ทางสังคมเชิงประเด็น

➤ สถานการณ์ด้านการค้ามนุษย์

โดยรวมสถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ในจังหวัดลำปาง อยู่ในระดับต้องเฝ้าระวังปัญหาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๒ พบผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน ๒๗ คน เป็นเพศหญิง ๑๓ คน เพศชาย ๑๔ คน ผู้กระทำผิด จำนวน ๑๓ คน เป็นการแสวงหาประโยชน์จากการบังคับใช้แรงงาน และการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี นอกจากนี้ยังปรากฏสถานการณ์ปัญหาซึ่งเป็นปัจจัยเสี่ยงนำไปสู่การค้ามนุษย์ ได้แก่

- ๑) การแสวงหาประโยชน์จากการบังคับใช้แรงงาน
- ๒) การแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี
- ๓) การแอบแฝงเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายที่อาจนำไปสู่กระบวนการค้ามนุษย์

➤ ด้านครอบครัว สถานการณ์ด้านครอบครัวแยกเป็นด้านการจดทะเบียนสมรสและจดทะเบียนหย่า

มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง และความรุนแรงในครอบครัว โดยสรุปได้ดังนี้

- การจดทะเบียนสมรสและการจดทะเบียนหย่าในจังหวัดลำปาง ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐–๒๕๖๓ พบว่า มีแนวโน้มมีการจดทะเบียนสมรสและสถิติการหย่าเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไป โดยในปี ๒๕๖๐ มีการจดทะเบียนสมรส ๒,๙๙๙ คู่ จดทะเบียนหย่า ๑,๔๐๒ คู่ (คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๗๕) ปี ๒๕๖๑ มีการจดทะเบียนสมรส ๒,๘๙๙ คู่ จดทะเบียนหย่า ๑,๔๒๐ คู่ (คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๙๘) ปี ๒๕๖๒ มีการจดทะเบียนสมรส ๓,๐๔๐ คู่ จดทะเบียนหย่า ๑,๔๑๖ คู่ (คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๕๘) และในปี ๒๕๖๓ มีการจดทะเบียนสมรส ๒,๖๒๔ คู่ จดทะเบียนหย่า ๑,๒๖๐ คู่ (คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๐๒)

- การสำรวจมาตรฐานความเข้มแข็งของครอบครัว พบว่า ครอบครัวผ่านเกณฑ์ในด้านทุนทางสังคมมากที่สุด ร้อยละ ๙๙.๓๗ รองลงมา ได้แก่ ด้านการพึ่งพาตนเอง ร้อยละ ๙๘.๕๓ ด้านหลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยง ร้อยละ ๙๖.๙๕ และด้านบทบาทหน้าที่ของครอบครัว ร้อยละ ๙๔.๙๕ ตามลำดับ ส่วนมาตรฐานความเข้มแข็งของครอบครัวด้านสัมพันธภาพ พบว่าครอบครัวส่วนใหญ่ได้ค่าเฉลี่ยดัชนีน้อยกว่าเกณฑ์ ร้อยละ ๗๘

- สถิติการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว ปี ๒๕๖๐–๒๕๖๔ มีผู้ถูกกระทำ จำนวนทั้งสิ้น ๓๕๐ ราย และผู้กระทำ จำนวน ๑๙๗ ราย พบว่าสาเหตุมากจาก การบันดาลโทสะมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การดื่มสุราและติดยาเสพติด การหึงหวง ความเครียดทางเศรษฐกิจ และการรู้สึกรังเกียจมีอำนาจมากกว่า ตามลำดับ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙; โควิด-๑๙) จังหวัดลำปาง

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙; โควิด-๑๙) จังหวัดลำปาง พบผู้ป่วยยืนยันสะสม จำนวน ๑,๐๙๐ ราย รักษาหาย จำนวน ๖๙๙ ราย กำลังรักษาอยู่ในจังหวัด ๓๘๗ ราย และเสียชีวิต จำนวน ๑ ราย (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๔ - ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔) จากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ทางด้านสังคม และส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดลำปาง เป็นจำนวนมาก และทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุข ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาด้านสุขภาพจิต นอกจากนี้ ปัญหาทางสังคมซึ่งเป็น ปัญหาสำคัญที่เริ่มพบมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นเด็ก สตรี ผู้พิการ ผู้สูงอายุ คนเร่ร่อน คนไร้บ้าน

ประเด็นปัญหา และแนวทางแก้ไข

ปัญหาหลัก

๑. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) จังหวัดลำปาง สถิติผู้ติดเชื้อ และผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นตลอด ๓ เดือนที่ผ่านมาในปี ๒๕๖๔ จากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ทางด้านสังคม และส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดลำปาง เป็นจำนวนมาก และทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุข ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาด้านสุขภาพจิต นอกจากนี้ ปัญหาทางสังคมซึ่งเป็น ปัญหาสำคัญที่เริ่มพบมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นเด็ก สตรี ผู้พิการ ผู้สูงอายุ คนเร่ร่อน คนไร้บ้าน

๒. การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ด้วยแนวโน้มสังคมผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อมีผู้สูงอายุมากขึ้นทำให้ปัจจัย การผลิตทางด้านแรงงานลดลงการออมลดลง รัฐบาลจำเป็นต้องเพิ่มงบประมาณค่าใช้จ่ายทางด้านสวัสดิการและการ รักษาพยาบาลเพิ่มขึ้นเพื่อดูแลและปฐมพยาบาลผู้สูงอายุมากขึ้น ดังนั้นการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โครงสร้างของประชากร เปลี่ยนแปลงไปมีสัดส่วนของผู้สูงอายุมากขึ้นย่อมทำให้เกิดผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมและมีผลต่อการพัฒนา เศรษฐกิจ ในภาพรวมหากขาดการวางแผนระบบการบริหารจัดการ การจัดสรรสวัสดิการ รวมถึงนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อ รองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ

ปัญหารอง ได้แก่ ปัญหาของเด็กและเยาวชน (ท้องไม่พร้อม คุณแม่วัยรุ่น), การขาดโอกาสการเข้าถึง บริการของรัฐ, ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม, ปัญหาด้านสุขภาพ (โรคติดต่อ เช่น เบาหวาน มะเร็ง หัวใจและหลอดเลือด), ปัญหา ผู้ด้อยโอกาสทางคุณภาพชีวิต, ขาดฐานข้อมูลกลางด้านสังคม, การขาดแคลนแรงงานฝีมือ, สายวิชาชีพ, ปัญหา ด้าน คุณธรรม จริยธรรม

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

- ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จากสถานการณ์ดังกล่าว จังหวัดลำปางมี จำนวนผู้ป่วยโควิด-๑๙ ที่ครองเตียงโควิดที่ได้จัดเตรียมไว้แล้วถึง ๙๓ % คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดจึงได้เตรียม สถานที่จัดตั้งโรงพยาบาลสนามให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ป่วย และมีการจัดพื้นที่ที่มีระบบและมาตรการในการ ควบคุม เพื่อดูแลผู้ป่วยโควิด-๑๙ จะทำให้ดูแลผู้ป่วยได้ง่ายขึ้น เกิดความปลอดภัย และลดการแพร่กระจายเชื้อสู่ชุมชน จัดหาวัคซีนให้แก่ประชาชนในจังหวัดลำปางให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และมีมาตรการเร่งด่วนในการ ป้องกันวิกฤตการณ์จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ดังนี้

๑. สร้างการรับรู้ประชาชนปฏิบัติตามมาตรการ D-M-H-T-T-A อย่างเข้มข้น ได้แก่ รักษาระยะห่างระหว่างกัน ไม่ พบปะหรือไปยังสถานที่ที่มีคนจำนวนมาก การสวมหน้ากากอนามัยอย่างถูกวิธี หมั่นล้างมือด้วยน้ำสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์

ล้างมือสม่ำเสมอ ตรวจวัดอุณหภูมิ ตรวจเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ใช้แอป หมอชนะ/ไทยชนะ ด้วยทุกกลไกในระดับพื้นที่ ทั้งก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน หอกระจายข่าว และเสียงตามสาย ในพื้นที่ ซึ่งมาตรการดังกล่าวถือเป็นปัจจัยความสำเร็จในการป้องกัน และยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙)

๒. การห้ามจัดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรค ห้ามจัดกิจกรรมซึ่งมีการรวมกลุ่มกันของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันเกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๓๐) (สำหรับจังหวัดลำปางอยู่ในพื้นที่ควบคุมสูงสุด ห้ามจัดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรค และมีการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันมากกว่า ๒๐ คน) เว้นแต่ได้รับอนุญาต จากคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดลำปาง หรือเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกิจกรรม ในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นสถานที่กักกันโรค กรณีกิจกรรมรวมกลุ่มของบุคคล ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้จัดกิจกรรมได้ หากประสงค์จะจัดกิจกรรมในช่วงระยะเวลานี้ ให้ผู้รับผิดชอบการจัด-กิจกรรมดังกล่าว ดำเนินการขออนุญาตต่อคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดลำปาง เพื่อตรวจสอบและทบทวนมาตรการป้องกันโรคในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับห้วงเวลาและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป กิจกรรม ที่ได้รับยกเว้น โดยไม่ต้องขออนุญาต แต่ต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคที่ทางราชการกำหนดอย่างเคร่งครัด ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับการขนส่งหรือขนย้ายประชาชน การรักษาพยาบาลและการสาธารณสุข การให้บริการ การให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกหรือความสะดวกแก่ประชาชน การรวมกลุ่มของบุคคลตามปกติ ในที่พักอาศัย สถานที่ทำงาน การประชุมโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือการออกกำลังกายในสถานที่ตามที่ทางราชการกำหนด และกิจกรรมที่ดำเนินโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกิจกรรมที่จัดโดยองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของหัวหน้าหน่วยงานดังกล่าว หรือกิจกรรมอื่นตามที่ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านความมั่นคงกำหนด

๓. มาตรการเพื่อการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดในกลุ่มแรงงานก่อสร้างทั่วราชอาณาจักร ให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณานำมาตรการป้องกันและควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble and Seal) และมาตรการการเดินทางเคลื่อนย้ายระหว่างที่พักและสถานที่ทำงานภายใต้การกำกับควบคุม (Sealed Route) มาใช้บังคับ

๔. มาตรการเพื่อการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดในกลุ่มแรงงานในสถานประกอบการหรือโรงงาน ให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณานำมาตรการป้องกันและควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble and Seal) และมาตรการการเดินทางเคลื่อนย้ายระหว่างที่พักและสถานที่ทำงานภายใต้ การกำกับควบคุม (Sealed Route) มาใช้บังคับ

๕. มอบหมาย ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคระดับจังหวัด ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคระดับอำเภอ ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ดุแล และติดตามการปฏิบัติตามข้อกำหนด คำสั่ง และมาตรการที่จังหวัดลำปางได้ประกาศ อย่างเคร่งครัด

- **ปัญหาการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ** จัดให้มีการบริการผู้สูงอายุระยะยาว การรวมกลุ่มผู้สูงอายุ ฝึกอบรมวิชาชีพผู้สูงอายุ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีปัญหา โดยให้มีการพัฒนาเข้าถึงการรับบริการต่างๆ จากภาครัฐ กลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่มีปัญหา มักกระทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและป้องกันการเข้าสู่ภาวะกลุ่มเสี่ยง

- **ปัญหาด้านเด็กและเยาวชน (ท้องก่อนแต่ง ความรุนแรง ยาเสพติด ติดเกมส์)** การปลูกจิตสำนึกให้กับครอบครัวและสถานศึกษา สร้างเวทีหรือพื้นที่สร้างสรรค์ให้กับเด็กและเยาวชนได้แสดงออก

- **การขาดโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ** ขยายการบริการภาครัฐให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น เพิ่มวิธีการและช่องทางการให้บริการของภาครัฐ สร้างโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

ผลการดำเนินการ และแก้ไขปัญหาในช่วงที่ผ่านมา

- ๑) มีมาตรการเร่งด่วนในการป้องกันวิกฤตการณ์จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙
- ๒) จัดหาวัคซีนให้แก่ประชาชนในจังหวัดลำปางให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
- ๓) การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดบริการสวัสดิการผู้สูงอายุ เช่น การพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพและรายได้ จัดคลินิกผู้สูงอายุใน รพช. การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ/พิการ การเพิ่มช่องทางการบริการของรัฐ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ๑) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
- ๒) หน่วยงานการะทรวงมหาดไทย
- ๓) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ๔) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
- ๕) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน
- ๖) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม
- ๗) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงอาชีวศึกษา นวัตกรรม
- ๘) หน่วยงานสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

สารบัญ

		คํานํา
	คํานํา	๒
	บทสรุปผู้บริหาร	๓
ส่วนที่ ๑	บทนำ	๑๐
ส่วนที่ ๒	ข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดลำปาง	๑๒
ส่วนที่ ๓	สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคมระดับจังหวัด	๓๔
	➤ กลุ่มเด็ก (อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี บริบูรณ์) ➤ กลุ่มเยาวชน (อายุ ๑๘-๒๕ ปี) ➤ กลุ่มสตรี (หญิงที่มีอายุ ๒๕ปี-๕๙ปี) ➤ กลุ่มครอบครัว ➤ กลุ่มผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ปีขึ้นไป) ➤ กลุ่มคนพิการ ➤ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดลำปาง	
ส่วนที่ ๔	สถานการณ์เชิงประเด็นทางสังคมในระดับจังหวัดลำปาง	๔๑
	➤ การค้ามนุษย์ ➤ ความรุนแรงในครอบครัว ➤ การให้บริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคมสายด่วน ๑๓๐๐ ➤ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)	
ส่วนที่ ๕	การวิเคราะห์และจัดลำดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางสังคมของจังหวัด การวิเคราะห์ จัดลำดับ และแนวทางการแก้ไข	๕๑

ส่วนที่ 1

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับการบูรณาการ โดยกำหนดว่า “ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการหรือเป็นภารกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ” (มาตรา ๑๐ วรรค ๑) ในทางปฏิบัติแม้ว่าจะมีความพยายามในการบริหารแบบบูรณาการในภารกิจที่มีความสำคัญหลายเรื่อง แต่ยังคงเกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติในหลายๆ ภารกิจ เป็นผลให้เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรเป็นอย่างมาก การปฏิรูบบงบประมาณประเทศจาก “ระบบางงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์” สู่ “ระบบงบประมาณเชิงพื้นที่” (Area-Based Budgeting : ABB) ซึ่งเป็นแนวคิดของการทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (Participatory Budgeting) โดยมีการฟังเสียงประชาชนในพื้นที่ มีกระบวนการทำแผนพัฒนาจากล่างขึ้นบนตั้งแต่แผนชุมชนจนถึงแผนจังหวัด และให้หน่วยงานทั้งภูมิภาคและท้องถิ่นร่วมกันกลั่นกรอง ทำให้งบประมาณสามารถใช้ให้ตรงกับปัญหาความต้องการของคนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นทั้งกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลการใช้งบประมาณแผ่นดิน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการตนเอง การสร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาล การควบคุมพฤติกรรมนักการเมืองโดยประชาชนในพื้นที่และการบูรณาการการทำงานของหน่วย Function และหน่วย Area ที่อยู่ในพื้นที่ร่วมกัน ซึ่งตามแผนปฏิรูปกำหนดให้เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๘

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง ในฐานะหน่วยงานด้านสังคมที่สำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านสังคม พิทักษ์และคุ้มครองสิทธิแก่กลุ่มเป้าหมาย เช่น เด็ก เยาวชน สตรี คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการด้านสังคมจากหน่วยงานรัฐ และภาคเอกชน และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีรวมทั้งผลักดันให้เกิดการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อมุ่งสู่สังคมคุณภาพบนพื้นฐานความรับผิดชอบร่วมกันสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง จึงได้จัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำปาง ประจำปีพ.ศ. ๒๕๖๔ ขึ้น เพื่อรวบรวม วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลด้านสังคมในจังหวัดประกอบด้วยสถิติการให้บริการที่เป็นปัจจุบัน ท้นต่อสถานการณ์ ครอบคลุมทั้งข้อมูลเชิงกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลเชิงประเด็น ข้อมูลจากระบบสารสนเทศของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ข้อมูลด้านสังคมจากหน่วยงานแวดล้อมกระบวนการ ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงสถานการณ์ทางสังคมตัวชี้วัดที่เป็นสากล รวมทั้งสถานการณ์ทางสังคมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะในการป้องกัน แก้ไขปัญหาทั้งในเชิงนโยบายและปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๑.๒ วัตถุประสงค์

- ๑.๒.๑ เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ และจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง
- ๑.๒.๒ เพื่อคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ทางสังคมและผลกระทบในเขตพื้นที่รับผิดชอบของจังหวัดลำปาง
- ๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางสังคมในพื้นที่จังหวัดลำปาง

๑.๓ วิธีการดำเนินงาน

- ๑) ประชุมชี้แจงแนวทางและกำหนดรูปแบบการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมในระดับจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๔
- ๒) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมในระดับจังหวัด
- ๓) นำเสนอรายงานให้สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ๑-๑๑ เพื่อนำข้อมูลไปจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระบบกลุ่มจังหวัดและขับเคลื่อนโครงการระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด
- ๔) ประชุมถอดบทเรียนการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๔
- ๕) เผยแพร่และประชาสัมพันธ์การนำไปใช้ประโยชน์ผ่านช่องทางต่างๆ

๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) มีข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมระดับจังหวัดที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถใช้ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม
- ๒) หน่วยงานระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด สามารถนำข้อมูลในพื้นที่ไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ในการคุ้มครอง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาทางสังคมในระดับพื้นที่ และหน่วยงานระดับกระทรวง สามารถนำข้อมูลในภาพรวมไปใช้ประโยชน์วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาทางสังคมที่สำคัญและกำหนดนโยบาย แผนงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคมภาพรวมต่อไป

ส่วนที่ 2

ข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดลำปาง

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปาง เป็นจังหวัดที่มีอายุเก่าแก่ไม่น้อยกว่า ๑,๓๐๐ ปี มีชื่อเรียกขานกันหลายชื่อ ซึ่งปรากฏหลักฐานตามตำนานต่าง ๆ รวม ๑๑ ชื่อ ได้แก่ กุกกุกนคร ลัมกับปะนคร ศรีนครชัย นครเวียงคอกวัว เวียงดิน เขลางค์นคร นครลำปาง คำเขลางค์ อาลัมภางค์ เมืองลคร และเมืองนครลำปาง จากการที่เรียก ขานกันว่า “กุกกุกนคร” แปลว่าเมืองไก่ ดังนั้น ตราประจำจังหวัดลำปาง คือ “ไก่ขาว”

จังหวัดลำปาง สร้างเมื่อ พ.ศ.๑๒๒๓ จากหนังสือพงศาวดารโยนกกล่าวว่า “สุพรมฤชัย” สร้างเมืองเพื่อให้เจ้านันทยศ โอรสพระนางจามเทวี ครองคู่กับเมืองหริภุญชัย (ลำพูน) ให้ชื่อเมืองว่า “นครเขลางค์” ต่อมาเปลี่ยนเป็น “นครอัมภางค์” และเปลี่ยนชื่อเป็น “นครลำปาง” ในภายหลัง

ในสมัยโยนกเชียงแสน นครลำปางเคยตกอยู่ภายใต้อำนาจของขอม เคยเป็นเมืองประเทศราชของพม่าและเมืองเชียงใหม่ ในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี “เจ้าทิพย์ช้าง” สามารถขับไล่พวกพม่าออกจากเมืองลำปางได้สำเร็จจึงได้รับการสถาปนาเป็น “พระยาสุวสีโยไชยสงคราม” ขึ้นครองนครลำปางในปี พ.ศ.๒๒๗๔

ในปี พ.ศ.๒๓๐๗ “เจ้าแก้วฟ้า” พระโอรสของเจ้าทิพย์ช้างได้ขึ้นครองนครลำปาง และเป็นต้นตระกูล ณ ลำปาง ณ ลำพูน รวมทั้ง ณ เชียงใหม่ ในเวลาต่อมา และมี “เจ้าบุญวาทย์วงศ์มานิต” เป็นผู้ครองนครลำปางองค์สุดท้าย

จังหวัดลำปางได้ประกาศจัดตั้งเป็นจังหวัด ในปี พ.ศ.๒๔๓๕ (สมัยรัชกาลที่ ๕) โดยขึ้นอยู่กับมณฑลพายัพ สมัยหนึ่ง (พ.ศ.๒๔๔๓) ต่อมาแยกเป็นมณฑลมหาสารคาม ในปี พ.ศ.๒๔๕๘ ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีประกาศยกเลิกมณฑลทั่วราชอาณาจักร ลำปางจึงมีฐานะเป็น “จังหวัดลำปาง” ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการอาณาจักรสยาม พ.ศ.๒๔๗๖

ตราประจำจังหวัดลำปาง

รูปไก่ขาวยืนอยู่ในซุ้มมณฑปพระธาตุลำปางหลวง

หมายถึง ไก่เผือก เป็นสัญลักษณ์ที่มีมาตั้งแต่สมัยเมืองกุ๊กกฏนคร (ตำนานเมืองลำปาง) และได้กลายเป็นสัญลักษณ์สำคัญ โดยปรากฏเครื่องหมายไก่เผือกคู่กับดวงตราแผ่นดินในศาลากลางเมืองลำปาง ตั้งแต่สมัยเริ่มเปลี่ยนที่ทำการเมืองจาก "เค้าสนามหลวง" เป็นศาลากลางเมืองนครลำปางขึ้น ในสมัยเริ่มสร้างศาลากลางหลังแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๒

ซุ้มมณฑปที่วัดพระธาตุลำปางหลวง เป็นศิลปกรรมล้านนาที่งดงามมาก วัดพระธาตุลำปางหลวง เป็นวัดคู่บ้านคู่เมืองลำปาง มีองค์พระเจดีย์ที่บรรจุพระบรมเกศาธาตุของพระพุทธเจ้า เป็นที่เคารพสักการะของพุทธศาสนิกชนทั่วโลก

ดอกไม้ประจำจังหวัด ชื่อดอกไม้ ดอกธรรมรัก

ต้นไม้ประจำจังหวัด

ชื่อพรรณไม้ กระเจา หรือ ขะจาว ชื่อวิทยาศาสตร์

ตัวชวัญชัยภูวดีลำปาง

ถ่านหินลือชา

รถม้าลือลั่น

เครื่องปั้นลือนาม

งามพระธาตุลือไกล

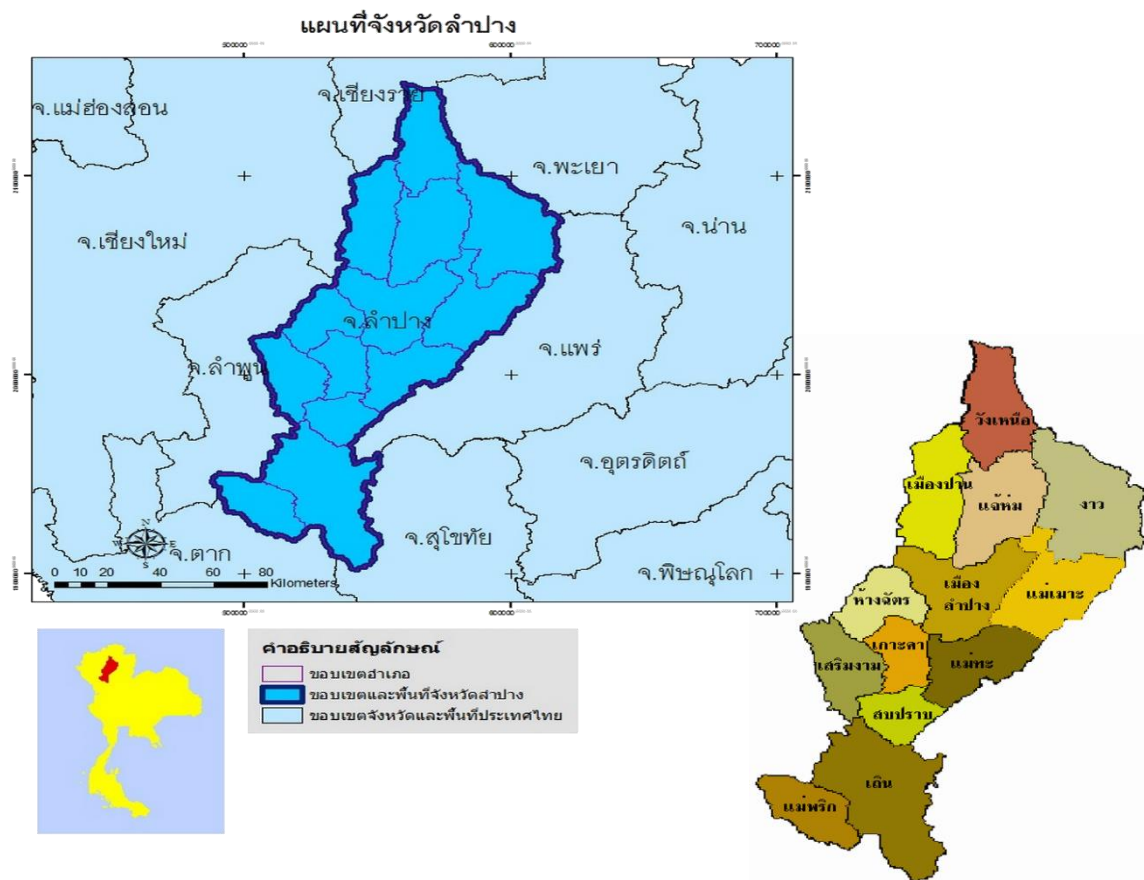
ฝึกช้างใช้ลือโลก

๑.๑.๒ ด้านกายภาพ

ที่ตั้ง และขนาดพื้นที่

จังหวัดลำปาง ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ ตามทางหลวงแผ่นดินสายพหลโยธิน ประมาณ ๖๐๒ กม. ตามทางรถไฟประมาณ ๖๒๕ กม. มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๕๓๓.๙๖๑ ตร.กม. หรือประมาณ ๗,๘๓๓,๗๒๖ ไร่ มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ ๕ ของภาคเหนือ รองจากเชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน และเพชรบูรณ์ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดข้างเคียงถึง ๗ จังหวัด ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และพะเยา
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดตาก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดแพร่ และสุโขทัย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดลำพูน

สภาพภูมิประเทศ

จังหวัดลำปาง อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ๒๖๘.๘๐ เมตร พื้นที่มีลักษณะเป็นรูปยาวรี ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีภูเขาสูงอยู่ทั่วไป ทอดตัวยาวตามแนวทิศเหนือไปทางทิศใต้ของจังหวัด และในบริเวณตอนกลางของจังหวัดบางส่วนมีที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ และตามลักษณะทางกายภาพทางด้านธรณีสัณฐานวิทยา จังหวัดลำปางมีพื้นที่เป็นที่ราบล้อมรอบด้วยภูเขา มีลักษณะเป็นแอ่งแผ่นดินที่ยาวและกว้างที่สุดในภาคเหนือ เรียกว่า “อ่างลำปาง” ลักษณะภูมิประเทศแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ

บริเวณตอนบนของจังหวัด เป็นที่ราบสูง ภูเขา และเป็นป่าค่อนข้างทึบ อุดมสมบูรณ์ด้วย ไม้มีค่า ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองปาน แจ้ห่ม วังเหนือ และงาว

บริเวณตอนกลางของจังหวัด เป็นที่ราบและที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ พื้นที่อำเภอห้างฉัตร เมืองลำปาง เกาะคา แม่ทะ และสบปราบ

บริเวณตอนใต้ของจังหวัด เป็นป่าไม้รัง บางส่วนเป็นทุ่งหญ้า ได้แก่ พื้นที่อำเภอเถิน แม่พริก บางส่วนของอำเภอเสริมงาม และแม่ทะ

สภาพภูมิอากาศ

จากลักษณะพื้นที่ของจังหวัดที่เป็นแอ่งคล้ายก้นกระทะ จึงทำให้อากาศร้อนอบอ้าวเกือบตลอดปี ฤดูร้อนร้อนจัด และหนาวจัดในฤดูหนาว โดยมีอุณหภูมิสูงสุด ๔๓.๑ องศาเซลเซียสเมื่อวันที่ ๖ และ ๘ เมษายน ๒๕๕๓ ณ สถานีตรวจวัดอำเภอเถิน และมีอุณหภูมิต่ำสุด ๖.๓ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ ณ สถานีตรวจวัดอำเภอเถิน และในปี ๒๕๕๔ ปริมาณน้ำฝนสะสมวัดได้ ๑,๘๕๒.๗ มิลลิเมตร (ณ สถานีตรวจวัดน้ำฝนอำเภอเมืองลำปาง) ลักษณะภูมิอากาศ แบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มประมาณต้นเดือน มีนาคม จนถึงกลางเดือน พฤษภาคม อากาศจะร้อนอบอ้าว ช่วงที่มีอากาศร้อนที่สุด คือ เดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือน พฤษภาคม

ฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือน พฤศจิกายน จนถึงเดือน กุมภาพันธ์ อากาศจะหนาวเย็น ช่วงที่มีอากาศหนาวจัด คือ เดือนมกราคม

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาลำปาง

การคมนาคม

(๑) **ทางรถยนต์** จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑ ถึงกิโลเมตรที่ ๕๒ แยกซ้าย เข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒ ผ่านสิงห์บุรี ชัยนาท เขานครสวรรค์แล้วแยกซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข ๑ ผ่านกำแพงเพชร ตาก ตรงเข้าสู่จังหวัดลำปาง รวมระยะทางทั้งสิ้น ๕๙๙ กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง ประมาณ ๗ ชั่วโมง หรือจะใช้เส้นทาง สายใหม่จากพิษณุโลกเข้าเด่นชัยและลำปางได้

(๒) **ทางรถโดยสารประจำทาง** บริษัท ขนส่ง จำกัดจัดบริการรถโดยสารธรรมดา และปรับอากาศ ไปกลับลำปางทุกวัน ตามตารางเดินรถ

(๓) **ทางรถไฟ** ทางการรถไฟแห่งประเทศไทย จัดบริการรถด่วน รถเร็วและรถธรรมดา จากกรุงเทพฯ ไปลำปางทุกวัน ตามตารางเดินรถ

(๔) **ทางเครื่องบิน** มีเที่ยวบินระหว่างลำปางกับกรุงเทพฯทุกวัน จำนวนสองสายการบิน ได้แก่ นกแอร์ จำนวน ๔ เที่ยวบินต่อวัน และบางกอกแอร์เวย์ จำนวน ๓ เที่ยวบินต่อวัน

(๕) ระยะทางจากอำเภอเมืองไปยังอำเภอต่าง ๆ

ลำดับที่	อำเภอ	ระยะทาง
๑	เมืองลำปาง	-
๒	แม่เม่า	๒๒
๓	เกาะคา	๑๖
๔	เสริมงาม	๔๑
๕	งาว	๘๗
๖	แจ้ห่ม	๕๘
๗	วังเหนือ	๑๑๑
๘	เถิน	๙๔
๙	แม่พริก	๑๑๗
๑๐	แม่ทะ	๒๔
๑๑	สบปราบ	๕๗
๑๒	ห้างฉัตร	๒๓
๑๓	เมืองปาน	๖๓

การปกครอง

จังหวัดลำปางแบ่งออกเป็น ๑๓ อำเภอ ๑๐๐ ตำบล ๙๓๒ หมู่บ้าน ๑๐๖ ชุมชน (เฉพาะชุมชนในเขตเทศบาลนครลำปาง ๔๓ ชุมชน และเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ๖๓ ชุมชน) ๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ เทศบาลนคร ๓ เทศบาลเมือง ๓๘ เทศบาลตำบล ๖๐ องค์การบริหารส่วนตำบล ตามรายละเอียดดังนี้

ลำดับที่	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	ชุมชน	เทศบาล	อบต.
๑	เมืองลำปาง	๑๙	๑๔๔	๑๐๖	๕	๑๐
๒	แม่เมาะ	๕	๔๔	-	๑	๔
๓	เกาะคา	๙	๗๘	-	๘	๒
๔	เสริมงาม	๔	๔๒	-	๓	๒
๕	งาว	๑๐	๘๕	-	๒	๘
๖	แจ้ห่ม	๗	๖๔	-	๓	๕
๗	วังเหนือ	๘	๘๐	-	๒	๗
๘	เถิน	๘	๙๕	-	๔	๔
๙	แม่พริก	๔	๓๐	-	๓	๑
๑๐	แม่ทะ	๑๐	๙๕	-	๕	๕
๑๑	สบปราบ	๔	๔๖	-	๑	๔
๑๒	ห้างฉัตร	๗	๗๓	-	๔	๔
๑๓	เมืองปาน	๕	๕๖	-	๑	๔
	รวม	๑๐๐	๙๓๒	๑๐๖	๔๒	๖๐

การบริหารราชการในจังหวัดลำปาง แบ่งออกเป็น ๔ ลักษณะ

ประเภท	จำนวน (หน่วย)	หมายเหตุ
- ราชการบริหารส่วนภูมิภาค	๓๓	-
- ราชการบริหารส่วนกลาง	๗๐	-
- ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น	๑๐๓	อบจ. ๑ แห่ง เทศบาล ๔๒ แห่ง อบต. ๖๐ แห่ง
- หน่วยงานอิสระ	๒๕	-

การใช้ที่ดิน

ที่มา สำนักงานสถิติจังหวัดลพบุรี/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

จังหวัดลพบุรี มีพื้นที่ตามประโยชน์การใช้ แยกได้ดังนี้

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร	๘๙๗,๑๖๐	๑๑.๕
๑. ที่นา	๕๖๒,๒๑๐	๕.๙
๒. ที่พืชไร่	๒๐๕,๗๐๔	๒.๖
๓. ที่ไม้ผลและไม้ยืนต้น	๑๓๒,๘๓๙	๑.๗
๔. ที่สวนผักและไม้ดอกไม้ประดับ	๒๑,๕๙๙	๐.๓
๕. พื้นที่อื่น ๆ	๗๔,๘๐๘	๑.๐
เนื้อที่ใช้ประโยชน์นอกการเกษตร	๑,๕๑๙,๐๘๕	๑๘.๑
พื้นที่ป่าไม้	๕,๕๑๗,๔๘๒	๗๐.๔
รวมทั้งหมด	๗,๘๓๓,๗๒๖	๑๐๐

โครงสร้างพื้นฐาน

ถนน ปี ๒๕๖๑ จังหวัดลพบุรีมีระยะทางถนนที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงลพบุรีที่ ๑ แขวงทางหลวงลพบุรีที่ ๒ และแขวงทางหลวงชนบลพบุรี สภาพถนนส่วนใหญ่เป็นลาดยางและคอนกรีต รวมทั้งสิ้น ๖๑ สายทาง ระยะทางทั้งสิ้น ๑,๙๓๖.๙๒๑ กิโลเมตร ตามรายละเอียด ดังนี้

ระยะทางถนนของจังหวัด จำแนกตามหน่วยงานที่รับผิดชอบและประเมินผิวจราจร

รายละเอียด	กม.	%
แขวงทางหลวงลพบุรีที่ ๑ จำนวน ๑๖ สายทาง	๗๓๕.๙๐๒	
- ผิวลาดยาง	๖๐๘.๑๐๑	๘๒.๖๓
- ผิวคอนกรีต	๑๒๗.๘๐๑	๑๗.๓๗
แขวงทางหลวงลพบุรีที่ ๒ จำนวน ๑๓ สายทาง	๖๐๙.๗๔๒	
- ผิวลาดยาง	๕๖๘.๘๗๐	๙๓.๓๐
- ผิวคอนกรีต	๔๐.๘๗๒	๖.๗๐
แขวงทางหลวงชนบลพบุรี จำนวน ๓๒ สายทาง	๕๙๑.๒๗๗	
- ผิวลาดยาง	๕๘๑.๓๓๙	๙๘.๓๒
- ผิวคอนกรีต	๖.๕๔๘	๑.๑๑
- ผิวลูกรัง	๓.๓๙๐	๐.๕๗
รวมระยะทางถนนของจังหวัด	๑,๙๓๖.๙๒๑	
- ผิวลาดยาง	๑,๗๕๘.๓๑๐	๙๐.๗๘
- ผิวคอนกรีต	๑๗๕.๒๒๑	๙.๐๕
- ผิวลูกรัง	๓.๓๙๐	๐.๑๗

ที่มา : แขวงทางหลวงลพบุรีที่ ๑ แขวงทางหลวงลพบุรีที่ ๒ และแขวงทางหลวงชนบลพบุรี (ข้อมูล ณ เดือน มกราคม ๒๕๖๑)

ด้านสังคม

ข้อมูลประชากร

จังหวัดลำปางมีประชากร จำนวน 726,285 คน เป็นชาย 353,870 คน หญิง 372,415 คน

ปี	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	ลดลงจากปีที่ผ่านมา (-)
2563	353,870	372,415	726,285	- 9,354 คน
2562	358,926	376,715	735,639	- 4,571 คน
2561	361,680	378,530	740,210	- 3,736 คน
2560	364,035	379,611	743,946	- 2,350 คน
2559	365,536	380,760	746,296	+2,567 คน
2558	367,670	382,059	743,729	

(ที่มา : กรมการปกครอง ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2563)

ข้อมูลด้านแรงงาน

สถานการณ์แรงงานจังหวัดลำปาง ปี 2563 (ไตรมาสที่ 2/2563) จากผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรระดับจังหวัด แสดงโครงสร้างประชากรตามสถานภาพแรงงานจังหวัดลำปางดังนี้

สถานภาพแรงงาน	2/2563		
	ชาย	หญิง	รวม
ประชากรรวม	356,609	370,242	726,851
ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	308,544	324,129	632,673
ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	207,357	167,446	374,803
กำลังแรงงานปัจจุบัน	207,171	166,422	373,593
- ผู้มีงานทำ	203,191	161,901	373,593
- ผู้ว่างงาน	3,981	4,521	8,502
- กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	185	1,024	1,209
ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	101,187	156,683	257,870
- ทำงานบ้าน	1,599	56,768	58,367
- เรียนหนังสือ	26,041	24,791	50,832
- อื่น ๆ	73,547	75,123	148,671
ประชากรผู้มีอายุต่ำกว่า 15 ปี	48,065	46,113	94,178
อัตราการจ้างงานต่อกำลังแรงงาน	97.99	96.69	99.68
อัตราการว่างงาน	1.92	2.70	2.27

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ เดือน มิถุนายน 2563

จากตารางแสดงภาพการทำงานของประชากรจังหวัดลำปาง พบว่า

- 1) ผู้อยู่ในวัยทำงาน 15 ปี ขึ้นไป มีจำนวน 632,673 คน คิดเป็นร้อยละ 87.04 ขณะที่ผู้ที่ไม่อยู่ในวัยทำงาน หรืออายุต่ำกว่า 15 ปี มีจำนวน 94,178 คน คิดเป็นร้อยละ 12.96
- 2) อัตราการจ้างงานต่อกำลังแรงงานพบว่า เพศชายมีอัตราการจ้างงานต่อกำลังแรงงานมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมีอัตราการจ้างงานร้อยละ 97.99 (203,191 คน) ในขณะที่เพศหญิงมีอัตราร้อยละ 96.69 (161,901 คน) เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่าอัตราการมีงานทำซึ่งคำนวณจากสัดส่วนผู้มีงานทำต่อ ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน มีอัตราร้อยละ 99.68 นั้นหมายความว่า ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 100 คน จะมีงานทำประมาณ 99 คน
- 3) อัตราการว่างงานพบว่า เพศหญิงมีอัตราการว่างงานสูงกว่าเพศชาย เมื่อพิจารณาในภาพรวม อัตราการว่างงานของจังหวัดลำปาง ณ เดือน มิถุนายน 2563 อยู่ที่ร้อยละ 2.27
- 4) จำนวนสถานประกอบการของจังหวัดลำปาง มีจำนวนทั้งสิ้น 3,910 แห่ง มีลูกจ้างจำนวน 51,931 คน แยกเป็นเพศชาย จำนวน 30,979 คน คิดเป็นร้อยละ 59.65 ของลูกจ้างทั้งหมด เพศหญิงจำนวน 20,946 คน คิดเป็นร้อยละ 40.33 และเด็ก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 0.01
- 5) จำนวนสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคม ณ เดือน มิถุนายน 2563 มีจำนวนทั้งสิ้น 3,371 แห่ง มีลูกจ้างที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคม (ม.33) จำนวน 49,689 คน
จำนวนผู้ประกันตนแยกตามมาตราผู้ประกันตน มาตรา 33 จำนวน 49,689 คน คิดเป็นร้อยละ 42.47 ของผู้ประกันตนทั้งหมด มาตรา 39 จำนวน 15,053 คน คิดเป็นร้อยละ 12.87 ของผู้ประกันตนทั้งหมด และมาตรา 40 จำนวน 52,244 คน คิดเป็นร้อยละ 44.66 ของผู้ประกันตนทั้งหมด
จำนวนผู้ประกันตนที่เป็นแรงงานต่างด้าว มีสถานประกอบการจำนวน 247 แห่ง มีลูกจ้างต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคมรวมทั้งสิ้น 1,248 คน แยกเป็น
 - สัญชาติเมียนมา จำนวน 918 คน คิดเป็นร้อยละ 73.56
 - สัญชาติลาว จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 10.50
 - สัญชาติกัมพูชา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 1.76
 - สัญชาติอื่น ๆ จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 14.18
- 6) จำนวนแรงงานต่างด้าวในจังหวัดลำปาง ณ เดือน มิถุนายน 2563 มีนายจ้างจำนวน 1,268 แห่ง ต่างด้าวจำนวน 4,107 คน แยกเป็นแรงงานต่างด้าวประเภทคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมาย (มี passport และวีซ่า Non-Immigrant Visa) จำนวน 469 คน คิดเป็นร้อยละ 11.42 แรงงานต่างด้าวประเภทคนต่างด้าวตามมาตรา 13 (ชนกลุ่มน้อยและผู้ที่ไม่ใช่สถานะทางทะเบียน) จำนวน 605 คน คิดเป็นร้อยละ 14.73 ประเภทแรงงานต่างด้าวสัญชาติ เมียนมา ลาว และกัมพูชา(กลุ่มนำเข้าตาม MOU) จำนวน 896 คน คิดเป็นร้อยละ 21.82 และประเภทแรงงานต่างด้าวสัญชาติ เมียนมา ลาว และกัมพูชา (กลุ่ม MOU มติ ครม. 20 ส.ค. 2562) จำนวน 2,137 คน คิดเป็นร้อยละ 52.03

ประเภท	จำนวน	
	นายจ้าง	แรงงาน (คน)
1. ประเภทคนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมาย มาตรา 9, 1 (มี Passport และวีซ่า Non-Immigrant Visa)	118	469
2. ประเภทคนต่างด้าวตามมาตรา 13 (ชนกลุ่มน้อยและผู้ที่ไม่ใช่สถานะทางทะเบียน)	236	605
3. ประเภทแรงงานต่างด้าวสัญชาติ เมียนมา ลาว และกัมพูชา (กลุ่มนำเข้าตาม MOU)	174	896 - สัญชาติเมียนมา จำนวน 692 คน - สัญชาติลาว จำนวน 175 คน - สัญชาติกัมพูชา จำนวน 29 คน
4. ประเภทแรงงานต่างด้าวสัญชาติ เมียนมา ลาว และกัมพูชา (กลุ่มนำเข้า MOU มติ ครม. 20 ส.ค. 2562)	740	2,137 - สัญชาติเมียนมา จำนวน 1,870 คน - สัญชาติลาว จำนวน 235 คน - สัญชาติกัมพูชา จำนวน 32 คน
รวม	1,268	4,107

ข้อมูล ณ เดือน มิถุนายน 2563

สถานการณ์การทำงานของประชาชนจังหวัดลำปางปี 2563 (ไตรมาสที่ 2/2563)

ตารางแสดงร้อยละของผู้มีงานทำในจังหวัดลำปาง จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมและเพศ

ประเภทอุตสาหกรรม	รวม	ชาย	หญิง
รวมภาคเกษตรกรรม			
1. เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	133,179	82,149	51,031
รวมนอกภาคเกษตรกรรม			
2. การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	3,605	895	4,500
3. การผลิต	23,308	27,069	50,377
4. การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	4,517	722	5,440
5.การจัดหาน้ำ บำบัดน้ำเสีย	1,132	505	1,637
6. การก่อสร้าง	24,274	3,559	30,833
7. การขายส่งการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์	27,912	31,266	59,178
8. การขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า	3,766	575	4,342
9. กิจกรรมโรงแรมและบริการด้านอาหาร	3,764	12,805	16,569
10. ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	398	-	398

ประเภทอุตสาหกรรม	รวม	ชาย	หญิง
11. กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	1,741	1,769	3,511
12. กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	-	824	824
13. กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	1,902	696	2,598
14. กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุน	2,537	2,511	5,048
15. กิจกรรมบริหารราชการ และการป้องกันประเทศ และประกันสังคมภาคบังคับ	9,704	7,379	17,083
16. การศึกษา	2,883	6,800	9,683
17. กิจกรรมด้านสุขภาพ และงานสังคมสงเคราะห์	1,835	6,133	7,968
18. ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	861	689	1,550
19. กิจกรรมด้านบริการอื่น ๆ	3,670	4,766	8,435
20. ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคลกิจกรรมผลิตสินค้าและบริการ	230	1,706	1,938
21. กิจกรรมขององค์การระหว่างประเทศและภาคีสมาชิก	-	-	-
22. ไม่ทราบ	-	-	-
รวม	203,191	161,901	365,091

จำนวนผู้มีงานทำในจังหวัดลำปาง ปี 2563 (ไตรมาสที่ 2/2563) ส่วนใหญ่ทำงานงานอยู่ในสาขาภาคเกษตรกรรม การล่าสัตว์ ป่าไม้ รองลงมาได้แก่สาขาการขนส่งการขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์ สาขาการก่อสร้าง สาขาการผลิต สาขากิจกรรมบริหารราชการ และการป้องกันประเทศ และประกันสังคมภาคบังคับและสาขาการไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา ตามลำดับ

ข้อมูลด้านการศึกษา

ปีการศึกษา 2563 จังหวัดลำปางมีสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีจำนวนทั้งสิ้น 774 แห่ง จำนวนนักเรียน-นักศึกษา จำนวน 111,130 คน ตามรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนสถานศึกษา นักเรียน/นักศึกษา ครู/อาจารย์ ในระบบของจังหวัดลำปาง
ปีการศึกษา 2563 จำแนกตามสังกัด (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กรกฎาคม 2563)

สังกัด	สถานศึกษา	ผู้เรียน	ครู/บุคลากรทางการศึกษา
รวมทั้งสิ้น	774	111,130	7,656
1. กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)	510	91,029	6,768
1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	353	55,102	5,127
1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1	114	16,337	1,526
2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 2	112	12,139	1,305
3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3	93	6,355	767
4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35	30	19,221	1,436
5) สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ *	1	818	90
6) ศูนย์การเรียนรู้ปัญญาภิวัฒน์ลำปาง *	1	229	
7) การศึกษาโดยครอบครัว	2	3	3
1.2 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)	29	16,483	1,104
1.3 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)	10	12,306	297
1) วิทยาลัยเทคนิคลำปาง		5,225	102
2) วิทยาลัยการอาชีพเถิน		943	12
3) วิทยาลัยเทคนิคนครลำปาง (วิทยาลัยการอาชีพเกาะคา)		1,471	24
4) วิทยาลัยการอาชีพแจ้ห่ม *		591	6
5) วิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง *		155	26
6) วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง		2,588	74
7) วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ กฟผ. แม่เมาะ		835	17
8) วิทยาลัยอาชีวศึกษาเถินเทคโนโลยี *		356	14
9) วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี *		130	10
10) วิทยาลัยเทคโนโลยีอ้อมอารี *		12	12
1.4 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	118	7,138	240
2. ส่วนราชการอื่น	264	20,101	888
2.1 สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.)	7	7,977	840
1) โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง *	1	450	
2) มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษานอกที่ตั้งจังหวัดลำปาง *			
3) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง *	1	104	

สังกัด	สถานศึกษา	ผู้เรียน	ครู/บุคลากรทางการศึกษา
4) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	1	5,600	605
5) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ลำปาง	1	1,279	194
6) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง	1		
7) มหาวิทยาลัยเนชั่น *	1		
8) วิทยาลัยอินเตอร์เทค ลำปาง *	1	544	41
9) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง *			
2.2 กระทรวงมหาดไทย (มท.) : องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	223	10,939	
1) โรงเรียนเทศบาล/อบต.	21	5,104	
2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก *	202	5,835	
2.3 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) *	24		
2.4 กระทรวงสาธารณสุข (สธ.)	0	0	0
1) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง			
2.5 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กก.)	1	380	48
1) มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง			
2) โรงเรียนกีฬาจังหวัดลำปาง	1	380	48
2.6 สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.)	9	805	
1) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	9	805	

ที่มา : งานข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำปาง

ดัชนีที่ 1 สัดส่วนนักเรียนก่อนประถมศึกษา 3-5 ปี ต่อประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี เมื่อพิจารณาการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาสัดส่วนนักเรียนก่อนประถมศึกษา (อนุบาล) ต่อประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ผู้เรียนในจังหวัดลำปาง ปี 2563 มีอัตราการเข้าเรียนลดลงจากปีก่อน โดยเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอยู่ที่ ร้อยละ 80.34 ซึ่งสัดส่วนของระดับ อนุบาล 1 ที่น้อยเนื่องจากเด็กยังคงอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจังหวัดลำปางมีประชากรกลุ่มอายุ 3-5 ปี ที่ลดจำนวนลงทุกปี

ดัชนีที่ 2 ประชากรอายุ 6- 11 ปีได้เข้าเรียนระดับประถมศึกษาเทียบกับประชากรกลุ่มอายุ 6 -11 ปี สัดส่วนนักเรียนประถมศึกษาต่อประชากรกลุ่มอายุ 6-11 ปี ผู้เรียนในจังหวัดลำปาง ปี 2563 มีอัตราการเข้าเรียนสูงขึ้นจากปีก่อน โดยเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ร้อยละ 95.39 ซึ่งเป็นระดับที่ผู้เรียนอยู่ในระบบการศึกษามากที่สุด

ดัชนีที่ 3 ประชากรอายุ 12-14 ปี ได้เข้าเรียนระดับประถมศึกษาเทียบกับประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปี สัดส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นต่อประชากรกลุ่มอายุ 12-14 ปี ผู้เรียนในจังหวัดลำปาง ปี 2563 มีอัตราการเข้าเรียนสูงขึ้นจากปีก่อน โดยเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ร้อยละ 94.56 ในปี 2563 ซึ่งเป็นระดับที่ผู้เรียนอยู่ในระบบการศึกษามากที่สุดเช่นกัน

ดัชนีที่ 4 สัดส่วนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย(สามัญศึกษา+อาชีวศึกษา)อายุ15-17 ปี ต่อประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปี สัดส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ต่อประชากรกลุ่มอายุ 15-17 ปี ผู้เรียนในจังหวัดลำปาง ปี 2563 มีอัตราการเข้าเรียนสูงขึ้นจากปีก่อน โดยเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ร้อยละ 91.11

ข้อมูลด้านสาธารณสุข

จังหวัดลำปางมีจำนวนสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ ภาคเอกชน และอัตราส่วนบุคลากรทางสาธารณสุขต่อประชากร ดังนี้

สถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ

- โรงพยาบาลศูนย์ 1 แห่ง 743 เตียง
- โรงพยาบาลชุมชน 120 เตียง 1 แห่ง 120 เตียง
- โรงพยาบาลชุมชน 60 เตียง 1 แห่ง 60 เตียง
- โรงพยาบาลชุมชน 30 เตียง 10 แห่ง 300 เตียง
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 141 แห่ง
- ศูนย์บริการสาธารณสุขสังกัดเทศบาลตำบล 1 แห่ง
- สถานบริการสาธารณสุขชุมชน 2 แห่ง
- โรงพยาบาลมะเรียงลำปาง 1 แห่ง 200 เตียง
- โรงพยาบาลเวชชารักษ์ 1 แห่ง 60 เตียง
- โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม 1 แห่ง 150 เตียง
- สถานพยาบาลกองการแพทย์และอนามัย กพผ. อำเภอแม่เมาะ 1 แห่ง

สถานบริการสาธารณสุขภาคเอกชน

- โรงพยาบาล 1 แห่ง 103 เตียง
- สถานพยาบาลเอกชน 1 แห่ง 29 เตียง
- คลินิกเอกชน 264 แห่ง
- สถานที่ขายยา 156 แห่ง

ส่วนบุคลากรทางสาธารณสุขที่สำคัญ แยกได้ดังนี้

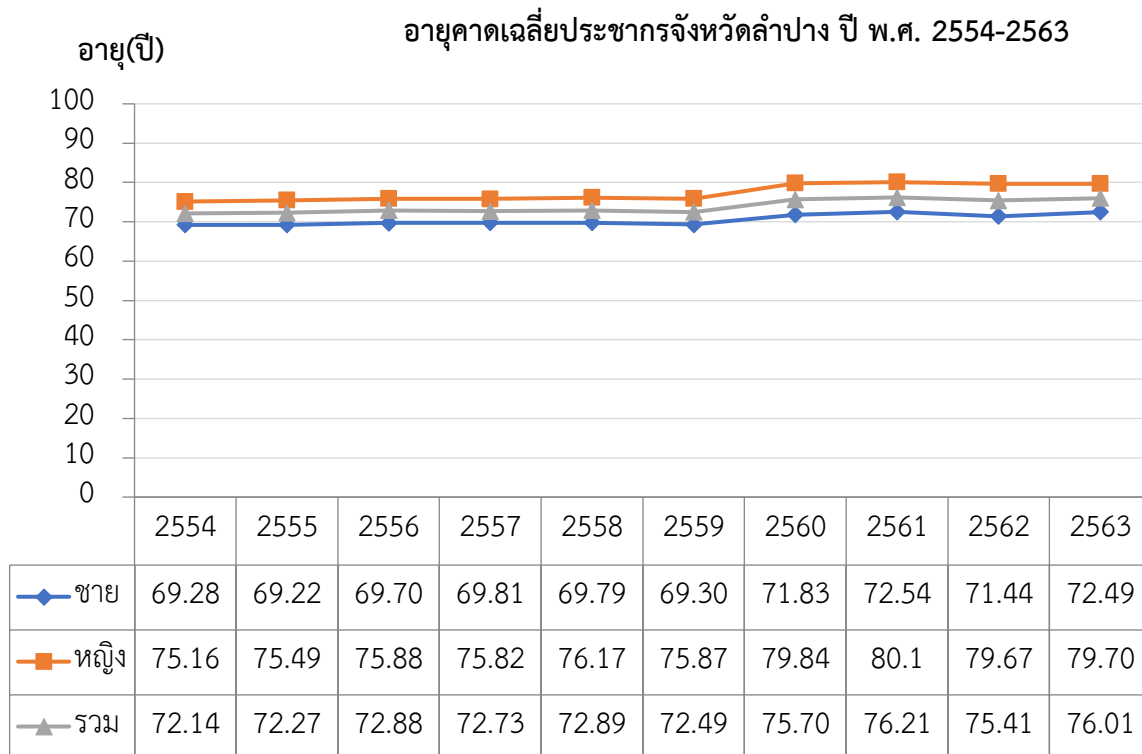
จำนวน และอัตราส่วนบุคลากรต่อประชากร จังหวัดลำปาง (ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง)

ประเภท	อัตราส่วน 1 : ประชากร	
	จ.ลำปาง	ประเทศ
- แพทย์	1 : 2,265	1 : 3,260
- ทันตแพทย์	1 : 8,868	1 : 11,283
- เภสัชกร	1 : 5,334	1 : 6,619
- พยาบาลวิชาชีพ	1 : 414	1 : 583
- นักวิชาการสาธารณสุข	1 : 1,947	
- เจ้าพนักงานสาธารณสุข	1 : 5,123	
- เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข	1 : 7,659	

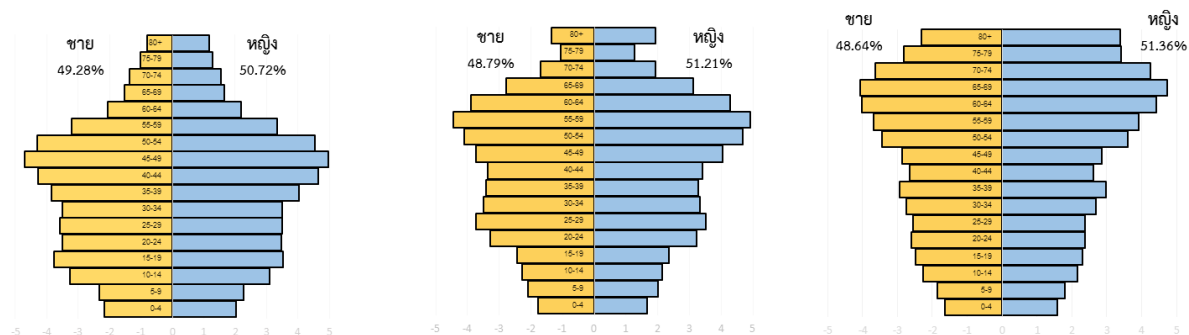

สถานการณ์สุขภาพประชาชนจังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปาง มีประชากรกลางปี ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2563 จำนวน 736,026 คน เพศชาย 359,137 คน (ร้อยละ 48.79) เพศหญิง 376,889 คน (ร้อยละ 51.21) อัตราส่วนเพศชาย : เพศหญิง เป็น 1:1.05 ประชากร มีอายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด 76.01 ปี ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2562 อายุคาดเฉลี่ย 75.41 โดยเพศชายมีอายุขัยเฉลี่ย เมื่อแรกเกิด 72.49 ปี เพศหญิง 79.70 ปี เป้าหมายกระทรวงสาธารณสุข อายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด ไม่น้อยกว่า 85 ปี และพบว่ามี เด็ก 0-4 ปี ร้อยละ 3.39, วัยเรียน 15-21 ปี ร้อยละ 8.62, หญิงวัยเจริญพันธุ์ 15-49 ปี ร้อยละ 22.83, วัยแรงงาน 15-59 ปี ร้อยละ 63.92 และผู้สูงอายุ ร้อยละ 24.32 ซึ่งเป็นวัยพึ่งพิงร้อยละ 36.08

โครงสร้างประชากรจังหวัดลำปาง ปี พ.ศ. 2553, พ.ศ.2563 และ พ.ศ.2573

โครงสร้างประชากรจังหวัดลำปาง ในปี พ.ศ.2553 เพศชาย ร้อยละ 49.28 เพศหญิง ร้อยละ 50.72 และ ปี พ.ศ.2563 เพศชาย ร้อยละ 48.79 เพศหญิง ร้อยละ 51.21 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ.2573 พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก จะมีประชากรเข้าสู่วัยผู้สูงอายุมากขึ้น โดยปี พ.ศ.2563 มีผู้สูงอายุ ร้อยละ 24.32 การคาดการณ์ในปี พ.ศ.2573 มีผู้สูงอายุร้อยละ 37.01 ซึ่งจะส่งผลถึงปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญในอนาคตของจังหวัดลำปาง จะเป็นปัญหาจากโรคที่เกี่ยวข้องกับสภาวะสูงอายุของประชากร ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคแห่งความเสื่อมของร่างกาย

จำนวนและร้อยละของประชากร จำแนกตามกลุ่มอายุ จังหวัดลำปาง ปี 2563

กลุ่มอายุ	ชาย		หญิง		รวมทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0 - 4 ปี	12,804	1.74	12,176	1.65	24,980	3.39
5 - 9 ปี	15,197	2.06	14,624	1.99	29,821	4.05
10-14 ปี	16,254	2.21	15,466	2.10	31,720	4.31
15-19 ปี	17,810	2.42	17,113	2.33	34,923	4.74
20-24 ปี	23,285	3.16	22,823	3.10	46,108	6.26
25-29 ปี	27,157	3.69	25,726	3.50	52,883	7.18
30-34 ปี	25,408	3.45	24,524	3.33	49,932	6.78
35-39 ปี	24,852	3.38	23,991	3.26	48,843	6.64
40-44 ปี	24,588	3.34	24,949	3.39	49,537	6.73
45-49 ปี	26,664	3.62	28,898	3.93	55,562	7.55
50-54 ปี	29,667	4.03	34,121	4.64	63,788	8.67
55-59 ปี	32,472	4.41	36,443	4.95	68,915	9.36
60-64 ปี	29,644	4.03	32,764	4.45	62,408	8.48
65-69 ปี	21,369	2.90	24,030	3.26	45,399	6.17
70-74 ปี	13,243	1.80	14,959	2.03	28,202	3.83
75-79 ปี	8,028	1.09	9,657	1.31	17,685	2.40
80+ ปี	10,695	1.45	14,625	1.99	25,320	3.44
รวม	359,137	48.79	376,889	51.21	736,026	100.00

สถานะสุขภาพประชาชนจังหวัดลำปาง (Health Status)

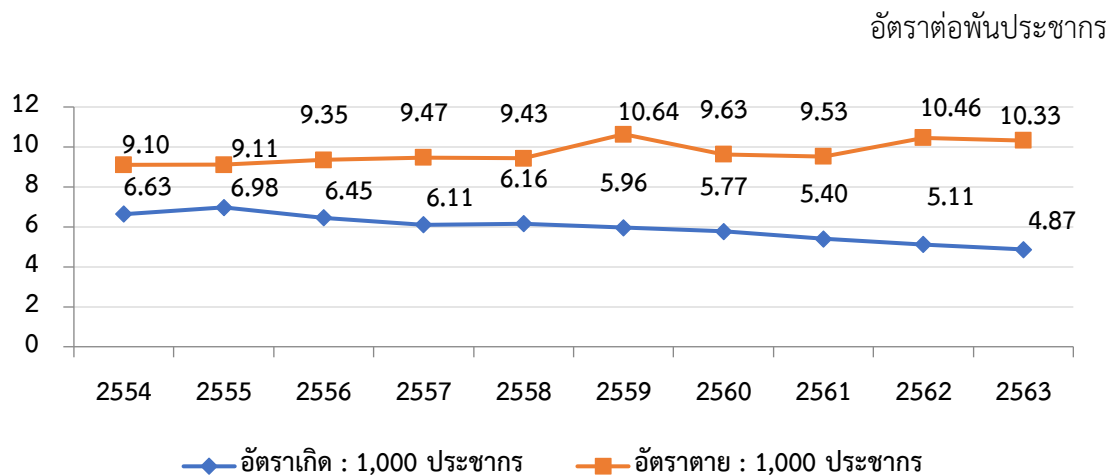
สถิติชีพ อัตราเกิด ในปีงบประมาณ 2563 จังหวัดลำปางมีอัตราเกิด 4.87 ต่อพันประชากร ซึ่งมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จากอัตราเกิด 5.96 ต่อพันประชากร ในปีงบประมาณ 2559 เป็นอัตรา 5.11 ต่อพันประชากร ใน

ปีงบประมาณ 2562 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559 - 2562 พบอัตราเกิด 5.96, 5.77, 5.40 และ 5.11 ต่อพันประชากร ตามลำดับ ซึ่งจังหวัดลำปางมีอัตราเกิดต่ำกว่าภาพรวมประเทศ (ปีงบประมาณ 2562 ภาพรวมประเทศ มีอัตราเกิด 9.30 ต่อพันประชากร)

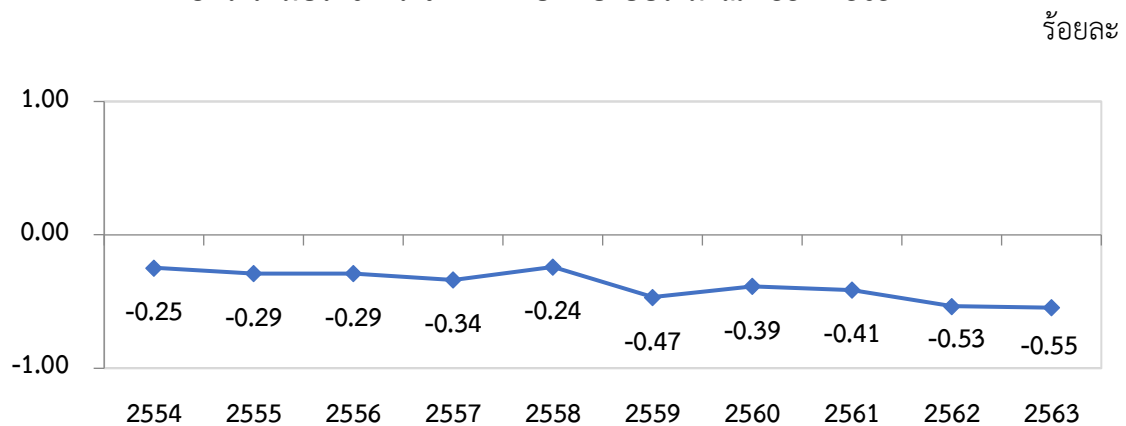
อัตราราย ในปีงบประมาณ 2563 จังหวัดลำปางมีอัตราราย 10.33 ต่อพันประชากร ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากอัตราราย 9.53 ต่อพันประชากร ในปีงบประมาณ 2561 เป็นอัตรา 10.46 ต่อพันประชากร ในปีงบประมาณ 2562 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559 - 2562 พบอัตราราย 10.64, 9.63, 9.53 และ 10.46 ต่อพันประชากร ตามลำดับ ซึ่งจังหวัดลำปางมีอัตรารายสูงกว่าภาพรวมประเทศ (ปีงบประมาณ 2562 ภาพรวมประเทศ มีอัตราราย 7.60 ต่อพันประชากร)

อัตราเพิ่มตามธรรมชาติ ในปีงบประมาณ 2563 จังหวัดลำปางมีอัตราเพิ่มตามธรรมชาติ ร้อยละ -0.55 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ -0.47 ในปีงบประมาณ 2559 เป็นร้อยละ -0.53 ในปีงบประมาณ 2562 ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2559 - 2562 มีอัตราเพิ่มตามธรรมชาติ ร้อยละ -0.47, -0.39, -0.41 และ -0.53 ตามลำดับ

อัตราเกิด อัตราราย จังหวัดลำปาง ปีงบประมาณ 2554-2563

อัตราเพิ่มประชากร จังหวัดลำปาง ปีงบประมาณ 2554-2563

แหล่งข้อมูล : สำนักทะเบียนราษฎรกลาง กระทรวงมหาดไทย (ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2563)

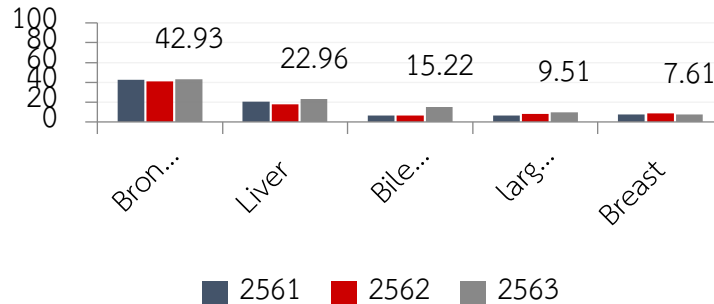

สาเหตุการตายของประชากร เมื่อพิจารณาโรคที่เป็นสาเหตุการตายที่สำคัญของประชากรจังหวัดลำปางปีงบประมาณ 2563 พบโรคที่เป็นสาเหตุการตาย คือ โรคมะเร็งทุกชนิด, การติดเชื้อในกระแสเลือด, โรคหลอดเลือดในสมอง, โรคปอดบวม และไตวายเรื้อรัง คิดเป็นอัตราการตาย 171.46, 94.56, 81.25, 80.16 และ 55.16 ต่อแสนประชากร ตามลำดับ

สาเหตุการตายด้วยโรคที่สำคัญ 5 อันดับแรก จังหวัดลำปาง

ปีงบประมาณ 2561-2563

อัตรา:แสนประชากร

แหล่งข้อมูล : มรณะบัตร, รายงานการตายในเขตรับผิดชอบ สสจ.ลำปาง (ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2563)

สาเหตุการตายที่สำคัญของจังหวัดลำปาง

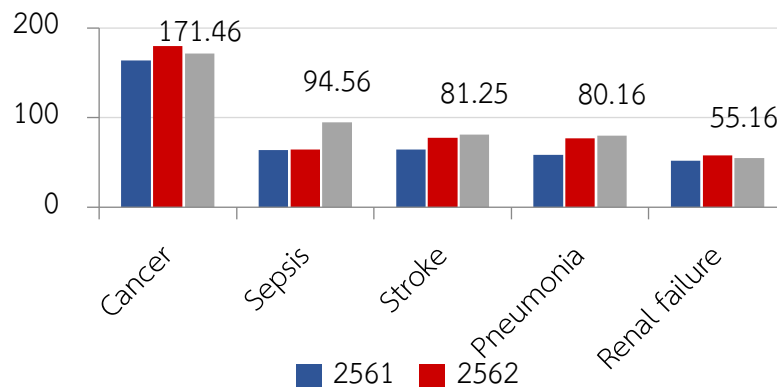
1. มะเร็ง

มะเร็งทุกชนิด เป็นสาเหตุการตายอันดับหนึ่งของจังหวัดลำปาง ในปีงบประมาณ 2563 พบอัตราการตาย 171.46 ต่อแสนประชากร เมื่อจำแนกตามสาเหตุการตายด้วยมะเร็งรายอวัยวะ 5 อันดับแรก ได้แก่ มะเร็งหลอดลมและปอด มะเร็งตับ มะเร็งท่อน้ำดี มะเร็งลำไส้ใหญ่ และมะเร็งเต้านม อัตราตาย 42.93, 22.96, 15.22, 9.51 และ 7.61 ต่อแสนประชากร ตามลำดับ

อัตราตายด้วยมะเร็งแยกอวัยวะ 5 อันดับแรก จังหวัดลำปาง

ปีงบประมาณ 2561-2563

อัตรา:แสนประชากร

แหล่งข้อมูล : มรณะบัตร, รายงานการตายในเขตรับผิดชอบ สสจ.ลำปาง (ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2563)

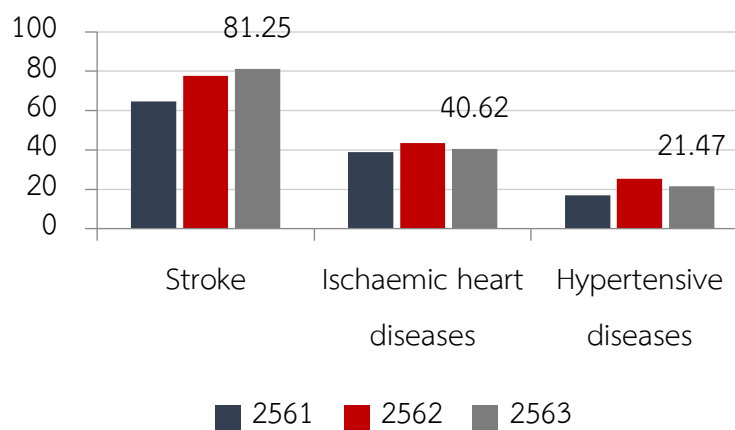
2. โรคของระบบไหลเวียนโลหิต

โรคของระบบไหลเวียนโลหิต เป็นสาเหตุการตายสำคัญของจังหวัดลำปางอีกสาเหตุหนึ่ง ในปีงบประมาณ 2563 เมื่อจำแนกสาเหตุการตาย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจขาดเลือด และโรคความดันโลหิตสูง คิดเป็นอัตราการร้อยละ 81.25, 40.62 และ 21.47 ตามลำดับ

อัตราการตายด้วยโรคของระบบไหลเวียนโลหิต จำแนกรายโรค จังหวัดลำปาง

ปีงบประมาณ 2561-2563

อัตรา:แสนประชากร

แหล่งข้อมูล : มรณะบัตร, รายงานการตายในเขตรับผิดชอบ สสจ.ลำปาง (ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2563)

ความครอบคลุมสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพของประเทศ

ระบบบริการสุขภาพจังหวัดลำปาง ประกอบด้วย โรงพยาบาลระดับ A, ระดับ M2 และระดับ F

สถานบริการระดับตติยภูมิ (Tertiary Care)

- โรงพยาบาลระดับ A จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลลำปาง

สถานบริการระดับทุติยภูมิ (Secondary Care)

- ระดับ M2 จำนวน 2 แห่ง

1. โรงพยาบาลเกาะคา รับผิดชอบเครือข่าย 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแจ้ห่ม, อำเภอเมืองปาน, อำเภองาว, อำเภอวังเหนือ, อำเภอแม่เมาะ, อำเภอแม่ทะ, อำเภอห้างฉัตร และอำเภอเสริมงาม

- 2. โรงพยาบาลเถิน รับผิดชอบเครือข่าย 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอสบปราบ และแม่พริก

- ระดับ F จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ รพ.แม่เมาะ, รพ.เสริมงาม, รพ.งาว, รพ.แจ้ห่ม, รพ.วังเหนือ, รพ.แม่พริก, รพ.แม่ทะ, รพ.สบปราบ, รพ.ห้างฉัตร และรพ.เมืองปาน

สถานบริการระดับปฐมภูมิ (Primary Care)

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 141 แห่ง

- สถานบริการสุขภาพชุมชน (สช.) 1 แห่ง ได้แก่ สช.บ้านกลาง อ.แม่เมาะ

รพ.สังกัดกรมการแพทย์

- รพ.มะเรียงลำปาง
- รพ.เวชชารักษ์ลำปาง

รพ.สังกัดกระทรวงกลาโหม

- รพ.ค่ายสุรศักดิ์มนตรี

รพ.เอกชน 2 แห่ง

- รพ.เขลางค์นคร-ราม
- รพ.แวนแซนตุร์วัด

แผนการพัฒนาโรงพยาบาล

โรงพยาบาล	จำนวนเตียง	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2567
รพ.ลำปาง	755 เตียง	Excellence center	โรงพยาบาล tertiary เทียบเท่าโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยทุกสาขา	โรงพยาบาล tertiary เทียบเท่าโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยทุกสาขา
รพ.เกาะคา	120 เตียง 4 OR, 8 ICU CMI= 1	20 ICU HD 8 Unit	150 เตียง	200 เตียง 24 ICU
รพ.เถิน	60 เตียง 1 OR, 4 ICU CMI= 0.79	8 ICU	60 เตียง	90 เตียง

ข้อมูลการศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดลำปางนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 99 รองลงมา คือ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ตามลำดับ

ศาสนา	จำนวนผู้นับถือศาสนา (คน)	พระอารามหลวง (แห่ง)	วัดราษฎร์ (แห่ง)	มัสยิด (แห่ง)	โบสถ์ (แห่ง)	วัดซิก (แห่ง)	เทวสถาน (แห่ง)
- ศาสนาพุทธ	732,548	4	756	-	-	-	1
- ศาสนาอิสลาม	390	-	-	2	-	-	
- ศาสนาคริสต์	5,642	-	-	-	73	-	
- ศาสนาฮินดู พราหมณ์ และซิก	25	-	-	-	-	1	

จังหวัดลำปางมีวัดมหานิกาย จำนวน 724 วัด และวัดธรรมยุต จำนวน 39 วัด มีพระภิกษุสามเณร รวม 3,281 คน แยกเป็นพระภิกษุ 2,142 รูป และสามเณร 1,139 รูป ตามรายละเอียดดังนี้

ประเภท	มหานิกาย (จำนวนรูป)	ธรรมยุต (จำนวนรูป)
- พระภิกษุ	2,010	132
- สามเณร	1,125	14

ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำปาง และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง)

ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2563

ส่วนที่ 3

สถานการณ์กลุ่มเป้าหมายทางสังคมระดับจังหวัด

๓.๑ กลุ่มเด็ก (อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี บริบูรณ์)

ตารางที่ ๓.๑ แสดงสถานการณ์เด็ก จำแนกตามจังหวัด

(หน่วย:คน)

จังหวัด	จำนวน (ราย)	(๑) เด็กที่ได้รับเงิน อุดหนุนเพื่อการ เลี้ยงดูเด็กแรกเกิด	(๒) **เด็กที่มี พฤติกรรมไม่ เหมาะสม	(๓) เด็กที่ถูกทารุณกรรม ทางร่างกายจิตใจและ ทางเพศ	(๔) เด็กที่อยู่ใน ครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว	(๕) เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อน วัยอันควรและไม่ พร้อมในการเลี้ยงดู
ลำปาง	๑๘,๗๘๔ ราย	๑๘,๔๙๒ ราย	๐ ราย	๑๐ ราย	๒๘๓ ราย	๒๙๒ คน

หมายเหตุ (๑) เด็กที่ได้รับเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด จำนวน ๑๘,๔๙๒ ราย ที่มาจาก สนง.พมจ.ลำปาง ข้อมูล ณ ๓๐ มิ.ย.๒๕๖๔

(๒) เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ๐ ราย

**เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม หมายถึง

๑) ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่และติดสารเสพติดร้ายแรง เช่น ยาบ้า ยาไอ้ สารระเหย กัญชา เป็นต้น

๒) มั่วสุมและทำความรำคาญให้กับชาวบ้าน

๓) ติดเกมส์ และเล่นการพนันต่าง ๆ

๔) มีพฤติกรรมทางเพศ

๕) อื่น ๆ เช่น ลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย จิตใจ อาวุธปืน ชีวิต เมาแล้วขับ ฯลฯ

(๓) เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจและทางเพศ ๑๐ ราย อายุ ๐-๔ ปี ๑ ราย อายุ ๕-๑๗ ปี ๙ ราย

ที่มาจากศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ข้อมูล ณ ต.ค.๒๕๖๓-มี.ค.๒๕๖๔

(๔) เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว ๒๘๓ ราย ที่มาจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน ข้อมูล ณ ปี ๒๕๖๓

(๕) เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรและไม่พร้อมในการเลี้ยงดู ๒๙๒ คน ที่มาจากHDC ข้อมูล ณ ๑๖ มิ.ย.๒๕๖๔

๓.๒ กลุ่มเยาวชน (อายุ ๑๘-๒๕ ปี)

ตารางที่ ๓.๒ แสดงสถานการณ์เยาวชน จำแนกตามจังหวัด

(หน่วย:คน)

จังหวัด	จำนวน (ราย)	(๑) **เยาวชนที่มีพฤติกรรม ไม่เหมาะสม	(๒) เยาวชนที่ถูกทารุณกรรม ทางร่างกายจิตใจและทางเพศ
ลำปาง	๑๐๙	๑๐๖ ราย	๖ ราย

หมายเหตุ (๑) เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม จำนวน ๑๐๖ ราย ที่มาจากสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ ธันวาคม ๒๕๖๓

** เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม หมายถึง

๑) ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่และติดสารเสพติดร้ายแรง เช่น ยาบ้า ยาไอ้ สารระเหย กัญชา เป็นต้น

- ๒) มั่วสุมและทำความรำคาญให้กับชาวบ้าน
 ๓) ติดเกมส์ และเล่นการพนันต่าง ๆ
 ๔) มีพฤติกรรมทางเพศ
 ๕) อื่น ๆ เช่น ลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย จิตใจ อาวุธปืน ชีวิต เมาแล้วขับ ฯลฯ
 (๒) เยาวชนที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจและทางเพศ ๖ ราย ที่มาจากศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำทารุณกรรมในครอบครัว ข้อมูล ณ ต.ค.๒๕๖๓-มี.ค.๒๕๖๔

จำนวนเด็กและเยาวชนในจังหวัดลำปาง จำนวนทั้งสิ้น ๑๗๙,๕๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๑ ของประชากรทั้งหมด แยกตามช่วงอายุ ได้แก่ ๑) แรกเกิด-๕ ปี ร้อยละ ๑๗.๑๑ ๒) อายุ ๖-๑๒ ปี ร้อยละ ๒๓.๙๑ ๓) อายุ ๑๓-๑๘ ปี ร้อยละ ๒๒.๘๕ ๔) อายุ ๑๙-๒๕ ปี ร้อยละ ๓๖.๑๓

จำนวนผู้ลงทะเบียนโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ปี ๒๕๖๓ มีผู้ขอรับสิทธิ์ ๑๙,๔๖๗ ราย ได้รับสิทธิ์ ๑๘,๔๙๒ ราย ไม่ได้รับสิทธิ์ ๖๕๕ ราย และอยู่ระหว่างพิจารณา ๓๒๔ ราย

เด็กและเยาวชนที่ประสบปัญหาทางสังคม จำนวน ๑,๐๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๖๐ ของจำนวนเด็กและเยาวชนทั้งหมด โดยแยกเป็น ๑) เด็กตั้งครรภ์ไม่พร้อม/ไม่พึงประสงค์ จำนวน ๒๙๒ คน ๒) เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถเลี้ยงดูได้ จำนวน ๔๔ คน ๓) เด็กที่ถูกกระทำทารุณกรรมในครอบครัว จำนวน ๑๐ ราย ๔) เด็กที่ได้รับการคุ้มครองจากกองทุนคุ้มครองเด็ก จำนวน ๕๗๖ คน ๕) เด็กที่เป็นผู้กระทำความรุนแรงต่อผู้อื่น จำนวน ๔ คน และ ๖) เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในคดีอาญา จำนวน ๑๐๖ คน

เด็กและเยาวชนที่ได้รับการบริการจากรัฐ ได้แก่ การสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน ๑,๙๖๕ การสงเคราะห์เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์/บุตรบุญธรรม ๑๓ ราย เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์ ๓๔ ราย

๓.๓ กลุ่มสตรี (หญิงที่มีอายุ ๒๕ปี-๕๕ปี)

ตารางที่ ๓.๓ แสดงสถานการณ์กลุ่มสตรี จำแนกตามจังหวัด

(หน่วย:คน)

จังหวัด	จำนวน	(๑) สตรีที่ถูกละเมิดทาง เพศ	(๒) สตรีที่ถูกทำ ร้ายร่างกายจิตใจ	(๓) แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจนที่ ต้องเลี้ยงดูบุตร เพียงลำพัง	(๔) สตรีที่ถูกเลิก จ้าง/ตกงาน
ลำปาง	๔,๘๑๗ ราย	๓ ราย	๑๐ ราย	๒๘๓ ราย	๔,๕๒๑ ราย

หมายเหตุ (๑) สตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ จำนวน ๓ ราย ที่มาจากศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำทารุณกรรมในครอบครัวจังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ วันที่มีนาคม ๒๕๖๔

(๒) สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกาย จิตใจ จำนวน ๑๐ ราย ที่มาจากศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำทารุณกรรมในครอบครัวจังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ มีนาคม ๒๕๖๔

(๓) แม่เลี้ยงเดี่ยวฐานะยากจนที่ต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง จำนวน ๒๘๓ ราย ที่มาจากกรมกิจการเด็กและเยาวชน ข้อมูล ณ ธันวาคม ๒๕๖

(๔) สตรีที่ถูกเลิกจ้าง/ตกงาน จำนวน ๔,๕๒๑ ราย ที่มาจาก สำนักงานแรงงานจังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๓

๓.๔ กลุ่มสตรีและครอบครัว

ตารางที่ ๓.๔ แสดงสถานการณ์กลุ่มสตรีและครอบครัวจำแนกตามจังหวัด

(หน่วย:ครอบครัว)

จังหวัด	(๑) ครอบครัวหย่าร้าง	(๒) ครอบครัวที่มีคนในครอบครัว กระทำความรุนแรงต่อกัน	(๓) ครอบครัวแห่วงกลาง	(๔) ครอบครัวยากจน
ลำปาง	๑,๒๖๐ ราย	๖๑ ราย	-	๑๔,๘๗๘

หมายเหตุ (๑) ครอบครัวหย่าร้าง ที่มาจากกรมการปกครอง ข้อมูล ณ ธันวาคม ๒๕๖๓

(๒) ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน จำนวน ๑๖ ราย ที่มาจากที่มาจากศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการ กระทำความรุนแรงในครอบครัว ข้อมูล ณ ต.ค.๒๕๖๓-มี.ค.๒๕๖๔

(๓) ครอบครัวแห่วงกลาง ไม่มีหน่วยงานจัดเก็บ

(๔) ครอบครัวยากจน จำนวน ๑๔,๘๗๘ ครัวเรือน ที่มาจาก TP Map ข้อมูล ณ ธันวาคม ๒๕๖๓

จำนวนสตรีอายุระหว่าง ๑๘ - ๖๐ ปี จำนวน ๒๘๖,๙๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๕๑ ของจำนวนประชากรทั้งหมด มีสตรีที่เป็นผู้บริหารระดับท้องถิ่น/ท้องที่ จำนวน ๓๑ คน

ด้านความเข้มแข็งของครอบครัวในภาพรวม พบว่าผ่านเกณฑ์ ร้อยละ ๙๕.๗๙ และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน ๔.๒๑ ส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ในด้านความเอาใจใส่ การยอมรับความคิดเห็น การแก้ความขัดแย้งกันอย่างมีเหตุผล และไม่ผ่านเกณฑ์ในด้านการสื่อสารกันอย่างมีคุณภาพ

ด้านการสนับสนุนโครงการจากกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว พบว่า เป็นการขับเคลื่อนกิจกรรมในศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำความรุนแรงในครอบครัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๓๓ รองลงมา เป็นกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งครอบครัว ร้อยละ ๒๕ กิจกรรมโรงเรียนครอบครัว ร้อยละ ๑๗ การพัฒนาศักยภาพสตรี ร้อยละ ๑๗ และการป้องกันภัยจากยาเสพติด ร้อยละ ๘ ตามลำดับ

ด้านข้อมูลสถิติการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๖๑ ครั้ง พบว่า ผู้กระทำความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๔๙ เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๒๙.๕๑ ผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๘๙ เป็นเพศชายร้อยละ ๑๓.๑๑ สาเหตุของการกระทำความรุนแรงพบว่า อันดับ ๑ การบันดาลโทสะ อันดับ ๒ การทำร้ายร่างกายใช้สุรา/ยาเสพติด อันดับ ๓ ความหึงหวง และรู้สึกมีอำนาจมากกว่า ตามลำดับ

๓.๕ กลุ่มผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ปีขึ้นไป)

ตารางที่ ๓.๕ แสดงสถานการณ์ผู้สูงอายุ จำแนกตามจังหวัด

(หน่วย:คน)

จังหวัด	(๑) ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ	(๒) ผู้สูงอายุที่ยังไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ	(๓) ผู้สูงอายุช่วยเหลือตัวเองไม่ได้/ ไม่มีคนดูแล/ไม่มีรายได้/ ผู้ป่วยเรื้อรังติดบ้านติดเตียง	(๔) ผู้สูงอายุที่ต้องดำรงชีพด้วยการเร่ร่อน ขอดทาน	(๕) ผู้สูงอายุที่ถูกกระทำความรุนแรงทางร่างกายหรือจิตใจ	(๖) ผู้สูงอายุที่รับภาระดูแลบุคคลในครอบครัว เช่น คนพิการ ผู้ป่วยเรื้อรัง บุตรหลาน และจิตเวช
ลำปาง	๑๖๐,๖๒๙ ราย	๑๘,๓๘๕ ราย	๑,๐๒๐ ราย	-	-	๑,๗๐๐ ราย

หมายเหตุ (๑) ผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน ๑๖๐,๖๒๙ ราย ที่มาจากกรมการปกครอง ข้อมูล ณ ธันวาคม ๒๕๖๓

(๒) ผู้สูงอายุที่ยังไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ จำนวน ๑๘,๓๘๕ ราย ที่มาจากกรมการปกครอง ข้อมูล ณ ธันวาคม ๒๕๖๓

(๓) ผู้สูงอายุช่วยเหลือตัวเองไม่ได้/ ไม่มีคนดูแล/ไม่มีรายได้/ผู้ป่วยเรื้อรังติดบ้าน/ติดเตียง จำนวน ๑,๐๒๐ ราย ที่มาจากกระทรวงสาธารณสุข ข้อมูล ณ ธันวาคม ๒๕๖๔

(๔) ผู้สูงอายุที่ต้องดำรงชีพด้วยการเร่ร่อน ขอดทาน ไม่มี

(๕) ผู้สูงอายุที่ถูกกระทำความรุนแรงทางร่างกายหรือจิตใจ ไม่มี

(๖) ผู้สูงอายุที่รับภาระดูแลบุคคลในครอบครัว เช่น คนพิการ ผู้ป่วยเรื้อรัง บุตรหลาน และจิตเวช จำนวน ๑,๗๐๐ ราย ที่มาจาก Social map ข้อมูล ณ ธันวาคม ๒๕๖๒

จำนวนผู้สูงอายุ ๖๐ ปี ขึ้น ไป จำนวน ๑๗๐,๐๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๑ ของประชากรทั้งหมด โดยมีช่วงอายุ ๖๐-๗๐ ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๓๗ ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด รองลงมาได้แก่ อายุระหว่าง ๗๑-๘๐ ปี ร้อยละ ๒๓.๒๗ อายุระหว่าง ๘๑-๙๐ ปี ร้อยละ ๑๐.๘๖ อายุระหว่าง ๙๑-๑๐๐ ปี ร้อยละ ๑.๔๔ และอายุ ๑๐๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๐.๐๖ ตามลำดับ

จำนวนผู้สูงอายุที่เป็นคนพิการ ร้อยละ ๑๒.๒๓ ของจำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด ผู้สูงอายุติดสังคม ร้อยละ ๗๐.๐๓ ติดบ้าน ร้อยละ ๑๙.๙๓ ติดเตียง ร้อยละ ๐.๔๓ เป็นคลังปัญญาผู้สูงอายุ ร้อยละ ๐.๐๙

ผู้สูงอายุที่ได้รับการบริการจากภาครัฐ ได้แก่ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ร้อยละ ๘๙.๗๓ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ร้อยละ ๓๙.๘ ภูมิเงินทุนประกอบอาชีพ ร้อยละ ๐.๐๙ ได้รับเงินสงเคราะห์ผู้สูงอายุในสภาวะยากลำบาก ร้อยละ ๐.๑๓ และได้รับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย ๐.๒

๓.๖ กลุ่มคนพิการ

ตารางที่ ๓.๖.๑ แสดงสถานการณ์คนพิการ จำแนกตามจังหวัด

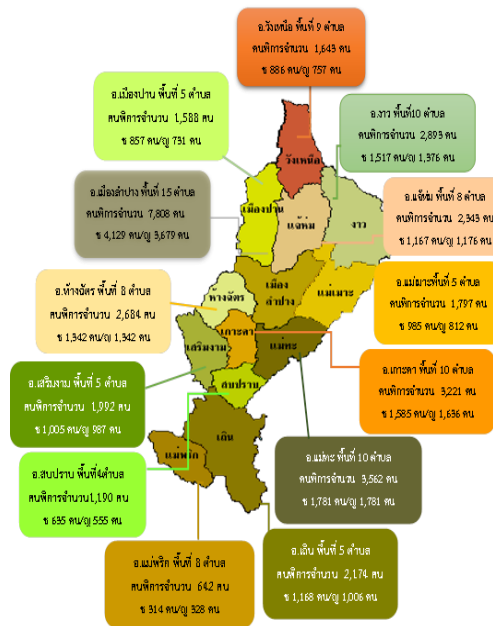
(หน่วย:คน)

จังหวัด	คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ	คนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพ	คนพิการที่ไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ	คนพิการมีความต้องการกายอุปกรณ์	คนพิการที่อยู่คนเดียวตามลำพัง/ไม่มีผู้ดูแล/ถูกทอดทิ้ง
ลำปาง	๓๕,๑๕๘	๓๔,๐๘๔	๑,๐๗๔	๓	-

ที่มาจากศูนย์บริการคนพิการจังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ กรกฎาคม ๒๕๖๔

■ คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน ๓๕,๑๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๘๐

■ แยกเป็นชาย จำนวน ๑๗,๙๗๕ คน เป็นหญิง จำนวน ๑๗,๑๘๓ คน

ตารางที่ ๓.๖.๒ แสดงจำนวนคนพิการจำแนกตามสาเหตุความพิการ แยกรายจังหวัด (หน่วย:คน)

จังหวัด	สาเหตุความพิการ						รวม
	พันธุกรรม	โรคติดเชื้อ	อุบัติเหตุ	โรคอื่น ๆ	ไม่ทราบสาเหตุ	มากกว่า ๑ สาเหตุ	
ลำปาง	๑๕๖	๓๒๕	๒,๓๖๓	๘,๘๗๑	๙,๗๐๖	๑๖	๗๒๓

ที่มาจากศูนย์บริการคนพิการจังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ กรกฎาคม ๒๕๖๔

จังหวัดลำปาง มีคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน ๓๕,๑๕๘ คน ร้อยละ ๔.๘๔ แยกประเภทความพิการ พบว่า พิกัดทางการเคลื่อนไหวหรือทางกายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๗๒ รองลงมาได้แก่ พิกัดทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ร้อยละ ๒๕.๒๗ พิกัดทางสติปัญญา ร้อยละ ๗.๕ พิกัดทางจิตใจหรือพฤติกรรม ร้อยละ ๖.๓๓ พิกัดทางการเห็น ร้อยละ ๕.๐๔ พิกัดการเข้าข้อ ร้อยละ ๒.๑๖ พิกัดทางการเรียนรู้ ร้อยละ ๑.๓๘ ออทิสติก ร้อยละ ๐.๖ ตามลำดับ

จำนวนคนพิการแยกตามช่วงอายุ พบว่า คนพิการอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๙๑ รองลงมาได้แก่ อายุ ๒๖-๕๙ ร้อยละ ๓๐.๘๙ อายุ ๐-๑๘ ปี ร้อยละ ๓.๗๕ อายุ ๑๙-๒๕ ปี ร้อยละ ๓.๑๔ และอายุ ๑๐๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๐.๑๐ ตามลำดับ สาเหตุความพิการ พบว่า เกิดจากภาวะการไม่ทราบสาเหตุมากที่สุด รองลงมาอุบัติเหตุ โรคติดเชื้อ พันธุกรรม และอื่น ๆ ตามลำดับ

ด้านการศึกษาของคนพิการ พบว่า ระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕.๗ รองลงมาได้แก่ ไม่ระบุ ร้อยละ ๓๗.๓ ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ ๖.๘ ระดับประกาศนียบัตร ร้อยละ ๑.๘ ไม่ได้เรียน ร้อยละ ๑.๐ อื่นๆ ร้อยละ ๐.๖๖ สูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ ๐.๒ และปริญญาตรี ร้อยละ ๐.๐๕ ตามลำดับ

ด้านอาชีพของคนพิการ พบว่า ส่วนใหญ่อื่น ๆ ไม่ระบุ มากที่สุด ร้อยละ ๙๐.๓๔ ไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๑ รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ ๓.๐๑ เกษตรกรรม ร้อยละ ๒.๔๗ ผู้ประกอบการ ร้อยละ ๐.๖ ลูกจ้างเอกชน ร้อยละ ๐.๐๔ และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ ๐.๐๑

คนพิการที่ได้รับบริการจากภาครัฐ ได้แก่ เบี้ยความพิการ ๓๔,๐๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒ การให้บริการ กู้ยืมเงินคนพิการ ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๔ ได้รับการจ้างงานในจังหวัด ๑๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๗ เงินสงเคราะห์ และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ร้อยละ ๑ สนับสนุนกายอุปกรณ์ ร้อยละ ๐.๑๔ ได้รับการบริการจากผู้ช่วยคนพิการ ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓ และสนับสนุนการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยสำหรับคนพิการ ๓๓ หลัง คิดเป็นร้อยละ ๐.๑

๓.๗ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส

ตารางที่ ๓.๗ แสดงสถานการณ์กลุ่มผู้ด้อยโอกาส จำแนกตามจังหวัด

(หน่วย:คน)

จังหวัด	คนไร้ที่พึ่ง	ผู้ทำการขอทาน	ผู้แสดงความสามารถ	กลุ่มชาติพันธุ์/ชนกลุ่มน้อย	ผู้ติดยาเสพติด	ผู้ติดเชื้อ HIV
ลำปาง	๘๙	๕	๒๒	๑๘,๑๘๗	-	๒๐

ที่มาข้อมูลจากสง.พมจ.ลำปาง/ศูนย์พัฒนารัฐบาลพื้นที่สูง/ปกครองจังหวัด ณ ธันวาคม ๒๕๖๓

จากตารางพบว่า จำนวนคนไร้ที่พึ่ง ๘๙ ราย คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๑ ของจำนวนประชากรทั้งหมด ผู้ทำการขอทาน ๕ ราย ผู้แสดงความสามารถ ๒๒ ราย ผู้ติดเชื้อ HIV จำนวน ๒๐ ราย จำนวนผู้ลงทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ปี ๒๕๖๑ จำนวน ๒๐๓,๓๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๙ ของประชากรทั้งหมด จำนวนผู้ประสบปัญหาทางสังคม จากการสำรวจข้อมูล Social map ปี ๒๕๖๑ พบว่ามีผู้ประสบปัญหาทั้งหมด ๑๒,๐๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๓ จากครัวเรือนทั้งหมด ๒๙๑,๐๗๑ ครัวเรือน จาก TP MAP ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๑๑๗,๗๒๑ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๒๑ ของประชากรทั้งหมด ราย ๕๓,๓๒๐ ครัวเรือน

การจัดสวัสดิการให้กับผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ สงเคราะห์คนไทยตกทุกข์ได้ยากกลับภูมิลำเนา จำนวน ๒๗ คน สงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส จำนวน ๕,๑๗๗ คน

กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดลำปาง

ที่	อำเภอ	รวม							
		เมี่ยน	กะเหรี่ยง	อาข่า	ลาหู่	ม้ง	ขมุ	พื้นราบ	รวม
๑	งาว	๓,๑๖๓	๑,๑๒๗	๑,๒๙๕		๔๕๑	๑๔๔	๑,๕๓๑	๗,๗๑๑
๒	เมืองปาน	๘๓	๗๒๓		๖๑๙	๗๓๕		๗๗๘	๒,๙๓๘
๓	แจ้ห่ม	๕๔๓	๒๑๓	๘๗	๔๐๘	๒๔๖		๗๘๗	๑,๙๘๔
๔	แม่เมาะ		๘๕๗	๑๘๒				๕๗๘	๑,๖๑๗
๕	เสริมงาม		๑,๔๘๔						๑,๔๘๔
๖	วังเหนือ	๒,๒๙๖							๒,๒๙๖
๗	เมืองลำปาง	๑๕๗							๑๕๗
รวม	๗ อำเภอ	๖,๒๔๒	๔,๔๐๔	๑,๕๖๔	๑,๐๒๗	๑,๔๓๒	๑๔๔	๓,๖๗๔	๑๘,๑๘๗

ที่มา : ศูนย์พัฒนารัฐบาลพื้นที่สูง จ. ลำปาง

จากตารางพบว่า จำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวน ๑๘,๑๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๕ ของจำนวนประชากรทั้งหมด พบว่า จำนวนชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากที่สุด ได้แก่ เผ่าเมี่ยน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖ ของจำนวนชาติพันธุ์ทั้งหมด รองลงมาได้แก่ กะเหรี่ยง ร้อยละ ๒๒.๗๑ ไทยพื้นราบ ร้อยละ ๑๙.๙๕ อาข่า ร้อยละ ๙.๔๑ ม้ง ร้อยละ ๘.๓๒ ลาหู่ ร้อยละ ๖.๘๗ ลัวะ ร้อยละ ๒.๖ ลีซอ ร้อยละ ๑.๙๕ และขมุ ร้อยละ ๑.๗ จำนวนคนไร้สัญชาติ จำนวน ๒,๔๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๔ จากจำนวนประชากรทั้งหมด ๗๒๖,๒๘๕ คน แยกเป็นเพศชาย ๑,๒๗๕ คน เพศหญิง ๑,๑๗๑ คน

ส่วนที่ 4

สถานการณ์เชิงประเด็นทางสังคมในระดับจังหวัดลำปาง

๔.๑ สถานการณ์การค้ามนุษย์

สถานการณ์การค้ามนุษย์จังหวัดลำปาง

ปัจจุบันสถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์ในจังหวัดลำปาง ประจำปี ๒๕๖๓ อยู่ในระดับ เผื่อระวังปัญหาการค้ามนุษย์ เนื่องจากจังหวัดลำปาง เป็นจังหวัดที่อยู่จุดศูนย์กลางระหว่างภาคเหนือตอนบนและภาคเหนือตอนล่าง และมีโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ สถานประกอบการ เช่น โรงงาน โรงฆ่าสัตว์ สถานบันเทิง ร้านคาราโอเกะ เป็นต้น อีกทั้งปัจจัยต่างๆ เช่น ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ สังคมของจังหวัด และมีความต้องการด้านแรงงานในสถานประกอบการโรงงาน แรงงานภาคเกษตร จึงทำให้สถานการณ์ปัญหาการค้ามนุษย์จังหวัดลำปาง มีสถานะเป็นทั้งจังหวัดต้นทางปลายทาง และทางผ่าน ดังนี้

- **ต้นทาง** คือ พบว่าเด็กและเยาวชนในจังหวัดลำปาง ทั้งผู้หญิงและผู้ชายถูกหลอกล่อเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ไม่รู้ตัว โดยการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการผลิตหรือเผยแพร่วัสดุสื่อลามก ผ่านทางสื่อออนไลน์

- **ทางผ่าน** คือ จังหวัดลำปาง เป็นจังหวัดศูนย์กลางในการเดินทางไปยังจังหวัดต่างๆ ภาคกลาง ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และด้วยการคมนาคมสะดวกทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน จึงทำให้มีการนำพาคนจากประเทศพม่า ประเทศลาว เพื่อเดินทางไปทำงานยังจังหวัดอื่นๆ และพบว่า มีการเคลื่อนย้ายคนหรือกลุ่มคนโดยผ่านเส้นทางหลัก ซึ่งมีการทำงานเป็นเครือข่าย

- **ปลายทาง** คือ มีการเดินทางเข้ามาประเทศไทย ของชาวเมียนมาและชาวลาว เพื่อเข้ามาทำงานในจังหวัดลำปาง โดยผ่านช่องทางธรรมชาติตามชายแดนไทย – เมียนมา และผ่านช่องทางธรรมชาติ ด้านบ่อแก้ว ประเทศลาว เพื่อเข้ามาอำเภอสองแควของ โดยเข้ามารับจ้างทำงานในสถานประกอบการ เช่น โรงงานอิฐ โรงฆ่าสัตว์ และสถานบริการ เช่น ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ รวมถึงรับจ้างแรงงานในรูปแบบต่างๆ เช่น กรรมกรก่อสร้าง แรงงานภาคเกษตร เป็นต้น

จากการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของจังหวัดลำปาง ในช่วงปี ๒๕๖๓ จังหวัดได้ขับเคลื่อนเชิงนโยบายดำเนินการด้านการค้ามนุษย์ โดยการบูรณาการหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ตามแนวทางยุทธศาสตร์ระดับชาติและแผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด นอกจากนี้ หน่วยงานทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันบูรณาการความร่วมมือ ในการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ปรากฏข้อมูลสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สถิติการดำเนินคดีค้ามนุษย์ (ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๖๐ – พ.ศ.๒๕๖๓)

ประจำปี	จำนวน/คดี	จำนวนผู้กระทำความผิด
๒๕๖๐	๑๒	๑๐ คน
๒๕๖๑	๑	๑ คน
๒๕๖๒	๑	๒ คน
๒๕๖๓	๖	๑ คน

ที่มา : กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดลำปาง

จำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๖๐ – พ.ศ.๒๕๖๓)

ประจำปี	จำนวน/คดี	ผู้เสียหาย		อายุ
		หญิง	ชาย	
๒๕๖๐	๑๒ คดี	๒ คน	-	๑๓ ปี ๑ ราย ๑๔ ปี ๑ ราย
๒๕๖๑	๑ คดี	๑ คน	-	๑๗ ปี ๑ ราย
๒๕๖๒	๑ คดี	๑๐ คน	๑๔ คน	อายุ ๑๔ ปี ๒ ราย อายุ ๑๕ ปี ๑ ราย อายุ ๑๖ ปี ๑ ราย อายุ ๑๗ ปี ๒ ราย อายุ ๒๐ ปี ๑ ราย อายุ ๒๑ ปี ๑ ราย อายุ ๒๒ ปี ๑ ราย อายุ ๒๕ ปี ๒ ราย อายุ ๓๐ ปี ๑ ราย
๒๕๖๓	๖ คดี	๑ คน	๕ คน	อายุ ๑๕ ปี ๑ ราย อายุ ๑๖ ปี ๒ ราย อายุ ๑๗ ปี ๒ ราย อายุ ๑๙ ปี ๑ ราย

สถิติการคัดแยกผู้ต้องสงสัยเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ (ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๖๐ – พ.ศ.๒๕๖๓)

ประจำปี	จำนวน การคัดแยก (ครั้ง)	เพศ		อายุ		สัญชาติ			
		ชาย (คน)	หญิง (คน)	ต่ำกว่า ๑๘ ปี (คน)	๑๘ ปี ขึ้นไป (คน)	ไทย (คน)	เมียนมาร์ (คน)	กัมพูชา (คน)	ลาว (คน)
๒๕๖๐	๓๕	๒๕	๑๐	๙	๒๖	๕	๑๑	๑๙	-
๒๕๖๑	๔๙	๑๙	๓๐	๗	๔๒	๙	๒๙	๔	๘
๒๕๖๒	๘๗	๓๕	๕๒	๕	๘๒	๓	๗๙	๓	๗
๒๕๖๓	๑๙	๑๗	๒	๑๐	๙	๑๙	-	-	-

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดลำปาง

การป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ของจังหวัดลำปาง

๑. นโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ การขับเคลื่อนนโยบายระดับกระทรวง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ โดยได้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน หน่วยงานภาครัฐ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านการค้ำมนุษย์ ซึ่งรายละเอียดมีดังนี้

นโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔

ปัจจุบันประเทศไทยและนานาประเทศ ยังคงประสบปัญหาการค้ำมนุษย์อย่างรุนแรง ประเทศไทยอยู่ในสถานะ เป็นทั้งประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทางของกระบวนกรการค้ำมนุษย์ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลไทยได้พยายาม ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ ตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๙) ภายหลังการ ประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันและ ปราบปรามการค้ำมนุษย์ไว้ทั้งหมด ๕ ด้าน คือ ยุทธศาสตร์ ด้านการป้องกัน ด้านการดำเนินคดี ด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือ ด้านการพัฒนากลไกเชิงนโยบาย และการขับเคลื่อน และด้านการพัฒนาและการบริหารข้อมูล โดยมีกลไกการดำเนินงาน ประกอบด้วยคณะกรรมการระดับชาติ ๒ คณะ ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ (ปคม.) โดยมี นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ (ปคม.) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพื่อผลักดันนโยบายระดับชาติให้ลงสู่การปฏิบัติได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์ ในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการระดับชาติ ๒ คณะ ซึ่งได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ ตามแนวนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๔ - ๒๕๕๙) และเป็น ความสำคัญของการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ขึ้น โดยนำผลจากการดำเนินงานระยะแรก ในช่วงระยะปีพ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๙ และการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ มาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบนโยบาย ยุทธศาสตร์และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ฉบับนี้ รวมทั้ง การมีส่วนร่วม และการระดมความคิดเห็นของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกระบวนกรการต่อต้านการค้ำมนุษย์จากทุกภาคส่วนทั่วประเทศมาร่วมจัดทำ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และ มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ให้มีทิศทางและความสอดคล้องตรงกับแผน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยเฉพาะเป้าหมายที่ ๑๐ และ ๑๖ ที่มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำ และ เสริมสร้างสังคมเป็นสุข รวมถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวดที่ ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ ตามมาตรา ๗๑ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) รวมทั้งแผนการต่อต้านการค้ำมนุษย์ทั้งใน ระดับประเทศและระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับสากลในภูมิภาคอาเซียน ณ ปัจจุบันประเทศไทย มีแผนการขับเคลื่อน และปฏิรูปการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์และแรงงานผิดกฎหมายประจำปี ๒๕๖๐ โดยครอบคลุมการส่งเสริมการปฏิบัติตาม มาตรฐานสากล ผ่านการขับเคลื่อนการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้ำมนุษย์แห่งอาเซียน เป็นต้น

การจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) ได้ดำเนินการภายใต้หลักการที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มจากการจัดการประชุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ๖ (Stakeholders Meeting) ทั้งภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนในส่วนกลาง รวมถึงการจัดประชุมการสนทนากลุ่ม (focus group) ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในพื้นที่ระดับภูมิภาค ประกอบด้วยพื้นที่จังหวัดชายทะเล พื้นที่ที่เป็นเส้นทางค้ามนุษย์ และพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาการค้ามนุษย์ที่สำคัญ เพื่อให้ทราบถึงสถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศไทย และสภาพปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขและเป็นการเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานของผู้ปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งมีทิศทางการจัดการให้เท่าทันกับสถานการณ์และแนวโน้มของปัญหาการค้ามนุษย์ที่จะเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลา ๕ ปีข้างหน้า และเพื่อให้กฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อแก้ไขปัญหการค้ามนุษย์ให้ทันทั่วทั้งกับสถานการณ์ปัญหาในปัจจุบัน

การจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ฉบับนี้ จึงได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการค้ามนุษย์ โดยได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ได้แก่ “ประชารัฐร่วมใจ ประเทศไทย ไร้การค้ามนุษย์” และประกอบด้วยนโยบายและยุทธศาสตร์ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ที่ครอบคลุม ๕ ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์และมาตรการด้านการพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน (Policy) ยุทธศาสตร์และมาตรการด้านการดำเนินคดี (Prosecution) ยุทธศาสตร์และมาตรการด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ (Protection) ยุทธศาสตร์และมาตรการด้านการป้องกัน (Prevention) และยุทธศาสตร์และมาตรการด้านการพัฒนาความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย (Partnership) ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อเนื่องและยั่งยืน และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

๑.๒ ผลการดำเนินงานของจังหวัด

ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดลำปาง ที่ตั้ง ณ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง ชั้น ๒ ศาลากลางจังหวัดลำปาง โดยการใช้หลักการทำงานแบบทีมสหวิชาชีพ และหลักมาตรฐานสากล ๕P ประกอบด้วย ด้านการป้องกัน (Protection) ด้านการดำเนินคดี (Prosecution) ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ (Protection) ด้านนโยบายและการขับเคลื่อน (policy) และความร่วมมือกับทุกภาคส่วน (Partnership) ซึ่งได้ดำเนินการทั้ง ๕ ด้าน ดังนี้

๑.๒.๑ ด้านการพัฒนากลไกเชิงนโยบายและการขับเคลื่อน(Policy) ได้แก่ ส่งเสริมกลไกทุกระดับ สร้างความร่วมมือในระดับพื้นที่ ส่งเสริมบทบาทศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการฯ ส่งเสริมการทำงานแบบเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ สร้างงานวิจัย บูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลทั้งในและระหว่างประเทศ พัฒนากลไกและข้อมูลการเฝ้าระวัง และการแจ้งเตือน โดยมียาละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

- จัดประชุมคณะอนุกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดลำปาง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ จำนวน ๑ ครั้ง
- จัดทำรายงานสถานการณ์และผลการดำเนินงานประจำปี ๒๕๖๒
- จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดลำปาง ประจำปี ๒๕๖๓

๑.๒.๒. ด้านการดำเนินคดี (Prosecution) ได้แก่ สร้างความปลอดภัยในสังคม ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ บูรณาการและแบ่งปันข้อมูล

พัฒนาระบบเครือข่ายด้านกฎหมาย มีระบบคุ้มครองช่วยเหลือพยานและผู้เสียหาย สร้างกลไกการแจ้งเหตุจากประชาชน และเครือข่าย มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการดำเนินคดี โดยมีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

- มีการเริ่มสอบสวนคดี จำนวน ๖ คดี เป็นรูปแบบการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการผลิตสื่อหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก จำนวน ๖ คดี

- ร่วมสัมภาษณ์คัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน ๑๙ ครั้ง

๑.๒.๓. ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ (Protection) ได้แก่ เพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกผู้เสียหาย พัฒนาคู่มือการดำเนินงาน ปรับปรุงมาตรฐานสถานคุ้มครอง พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่/องค์กร ส่งเสริมหน่วยงานแบบครบวงจร จัดตั้งสถานคุ้มครองของภาคเอกชน ส่งเสริมเครือข่ายในต่างประเทศ ส่งเสริมให้ชุมชนดูแลผู้เสียหายหลังส่งกลับ พัฒนาระบบบริการล่ามสร้างความปลอดภัยเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมให้ผู้เสียหาย

๑.๒.๔. ด้านการป้องกัน (Prevention) ได้แก่ ลดปัจจัยเสี่ยง สร้างความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย สร้างเครือข่ายในการเฝ้าระวัง พัฒนาระบบจัดการแรงงานข้ามชาติ เพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจประชากรกลุ่มเสี่ยง ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีส่วนร่วม และการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม

๔.๒ ความรุนแรงในครอบครัว

- ครึ่งเรือนที่มีการจดทะเบียนสมรสและการจดทะเบียนหย่าจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๕๕-๒๕๖๓

ตารางแสดงจำนวนการจดทะเบียนสมรสและการจดทะเบียนหย่า (แหล่งข้อมูล : กรมการปกครอง ณ ธันวาคม ๒๕๖๓)

สถิติ	ปี ๒๕๖๐ (คู่)	ปี ๒๕๖๑ (คู่)	ปี ๒๕๖๒ (คู่)	ปี ๒๕๖๓ (คู่)
การจดทะเบียนสมรส	๒,๙๙๙	๒,๘๙๙	๓,๐๔๐	๒,๖๒๔
การจดทะเบียนหย่า	๑,๔๐๒	๑,๔๒๐	๑,๔๑๖	๑,๒๖๐

- ครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ในปี ๒๕๖๒ จากการสำรวจ ๒ พื้นที่ จำนวน ๙๕๐ ครอบครัว สรุปผลการสำรวจดังนี้ (แหล่งข้อมูล : สนง.พมจ.ลำปาง ณ ก.ย.๒๕๖๒)

ตารางแสดงจำนวนครอบครัวที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานครอบครัวเข้มแข็งจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๖๒

ดัชนีชี้วัด	เกณฑ์ค่าดัชนีความเข้มแข็ง	ค่าเฉลี่ยดัชนีความเข้มแข็ง	ผ่าน (จำนวน)	ไม่ผ่าน (จำนวน)	ผ่าน (%)	ไม่ผ่าน (%)
<u>ความเข้มแข็งในภาพรวม</u>	๖๘.๔๐	๘๘.๕๗	๙๑๐	๔๐	๙๕.๗๙%	๔.๒๑%
๑. ด้านสัมพันธภาพ	๖๗.๐๐	๗๑.๐๑	๗๔๑	๒๐๙	๗๘%	๒๒%
๒. ด้านบทบาทหน้าที่ของครอบครัว	๗๔.๐๐	๙๕.๐๗	๙๐๒	๔๘	๙๔.๙๕%	๕.๐๕%
๓. ด้านการพึ่งพาตนเอง	๖๓.๐๐	๘๓.๑๘	๙๓๖	๑๔	๙๘.๕๓%	๑.๔๗%
๔. ด้านทุนทางสังคม	๖๕.๐๐	๙๕.๙๐	๙๔๔	๖	๙๙.๓๗%	๐.๖๓%
๕. หลีกเลี่ยงภาวะเสี่ยง	๗๓.๐๐	๙๗.๗๑	๙๒๑	๒๙	๙๖.๙๕%	๓.๐๕%

- ครอบครัวที่มีการกระทำความรุนแรงต่อกัน (ความรุนแรงด้านร่างกาย จิตใจ และเพศ)

ตารางสรุปจำนวนผู้กระทำและถูกกระทำความรุนแรง จ.ลำปาง ประจำปี ๒๕๖๔ (แหล่งข้อมูล : สนง.พมจ.ลำปาง ณ มีนาคม..๖๔)

ประเภท	ชาย	หญิง	รวม
ผู้กระทำความรุนแรง	๔๓	๑๙	๖๑
ผู้ถูกกระทำความรุนแรง	๘	๕๓	๖๑

สาเหตุความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ ๑) การดื่มสุราและติดยาเสพติด ๒) ความพันธ์ในครอบครัว ๓) หึงหวง บันดาลโทษ ๔) ความเครียดจากภาวะเศรษฐกิจ ๕) ปัญหาสุขภาพจิต

๔.๓ การให้บริการของศูนย์ช่วยเหลือสังคมสายด่วน ๑๓๐๐ จังหวัดลำปาง

ศูนย์ช่วยเหลือสังคม มีภารกิจในการให้คำปรึกษาแนะนำ รับแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์และเบาะแสสังคม ผ่านช่องทางการให้บริการ ได้แก่ โทรศัพท์สายด่วนหมายเลข 1300 การเฝ้าระวังผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และการติดต่อขอรับบริการด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่ให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง และประสานส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค แต่ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ส่งผลให้ประชาชนและผู้ประสบปัญหาทางสังคมติดต่อเข้ามาขอรับบริการเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากเพื่อให้ประชาชนและผู้ประสบปัญหาทางสังคมได้รับบริการที่มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันทั่วถึง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นายจุติ ไกรฤกษ์) จึงได้มีนโยบายเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2563 ให้ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ดำเนินการถ่ายโอนคู่สายโทรศัพท์สายด่วน 1300 จากส่วนกลางสู่ส่วนภูมิภาคเนื่องจากในกระบวนการทำงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม พบว่า ขั้นตอนการประสานส่งต่อข้อมูลจากส่วนกลางอาจก่อให้เกิดความล่าช้า รวมถึงความละเอียดอ่อนในบริบทพื้นที่ อาทิ ความชำนาญภูมิประเทศ ภาษาและการสื่อสาร วัฒนธรรมท้องถิ่น อาจมีผลกระทบต่อการให้บริการ ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนและผู้ประสบปัญหาทางสังคมสามารถโทรศัพท์ขอรับคำปรึกษาโดยตรงจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่มีความรู้ในกระบวนการงานสังคมสงเคราะห์และมีความเข้าใจในบริบทของพื้นที่เป็นอย่างดี ส่งผลให้ได้รับบริการที่รวดเร็ว ทันทั่วถึง มีประสิทธิภาพ และตรงตามสภาพปัญหาความต้องการ โดยศูนย์ช่วยเหลือสังคมส่วนกลางจะปรับบทบาทเป็นหน่วยให้บริการของส่วนกลางและทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนด้านข้อมูลองค์ความรู้ต่างๆแก่ส่วนภูมิภาค รวมทั้งติดตามผลการดำเนินงานในภาพรวมของประเทศ โดยศูนย์ช่วยเหลือสังคมในส่วนภูมิภาคจะจัดจุดให้บริการ ณ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด และดำเนินการโดยกลไกคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงาน ทีม พม.จังหวัด ภายใต้แนวคิดบ้านเดียวกัน (One Home)

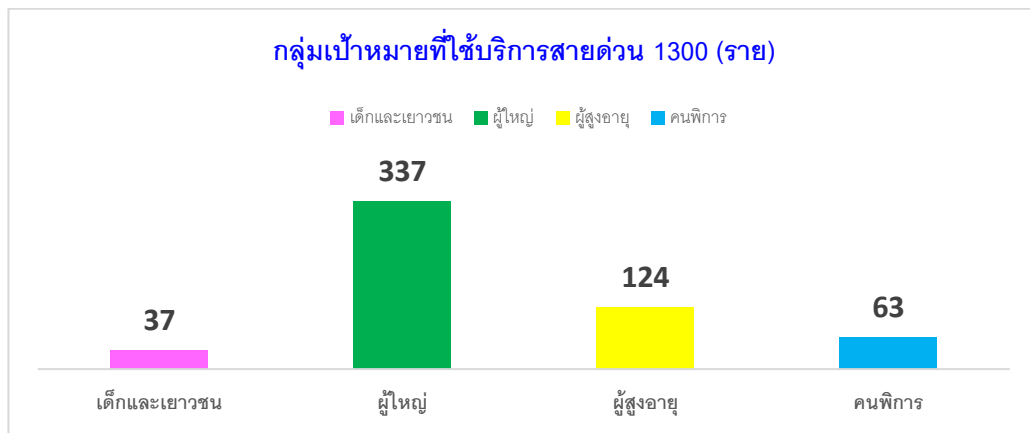
การขับเคลื่อนงานของจังหวัดลำปางหน่วยงาน ทีม พม.จังหวัด ได้ร่วมกันวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนและผู้ประสบปัญหาทางสังคมในพื้นที่ โดยจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือสังคม 1300 ณ บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดลำปาง โดยมีกลไกขับเคลื่อนคือ คณะทำงานศูนย์ช่วยเหลือสังคม ศูนย์ปฏิบัติงานสายด่วน 1300 จังหวัดลำปาง ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ คณะทำงานอำนวยการศูนย์ช่วยเหลือสังคมศูนย์ปฏิบัติงานสายด่วน 1300 ที่มีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นประธานคณะทำงาน คณะทำงานปฏิบัติงานประจำศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน 1300 ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ ในสังกัดหน่วยงาน พม.จังหวัด (One Home) ปฏิบัติหน้าที่เวรประจำวันในการรับโทรศัพท์ และทีมปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็วในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและให้การช่วยเหลือผู้ประสบปัญหา โดยมีกระบวนการในการขับเคลื่อนงานช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม ดังนี้

1. การรับแจ้งเหตุ เจ้าหน้าที่ผู้รับโทรศัพท์บันทึกข้อมูลในระบบ และแจ้งข้อมูลไปยัง Group Line ของศูนย์ช่วยเหลือสังคมจังหวัด เพื่อบริการทีมปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็วลงไปดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและวิเคราะห์การให้ความช่วยเหลือ

2. ทีมปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็วลงพื้นที่ภายใน 72 ชั่วโมง โดยการประสานงานร่วมกับเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในพื้นที่ ร่วมตรวจสอบข้อเท็จจริง ปัญหาความเดือดร้อน วิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางการช่วยเหลือตามภารกิจของกระทรวงฯ หรือประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆตามสภาพปัญหา

3. รายงานผลการช่วยเหลือไปยังศูนย์ช่วยเหลือสังคมจังหวัดเพื่อแจ้งผลการดำเนินงานและปิดการให้ความช่วยเหลือในระบบ จำนวน 561 ราย โดยส่วนใหญ่สถิติปัญหาที่มีผู้แจ้งขอความช่วยเหลือมาที่ศูนย์ช่วยเหลือสังคมจังหวัดลำปาง คือ การสอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกิจกระทรวง ปัญหาครอบครัว ยาจน ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว และนอกครอบครัว ปัญหาคนเร่ร่อน ปัญหาที่อยู่อาศัย ฯลฯ

สถิติการให้บริการศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน ๑๓๐๐ จ.ลำปาง

ประเด็นที่น่าสนใจการให้บริการศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน ๑๓๐๐ จ.ลำปาง

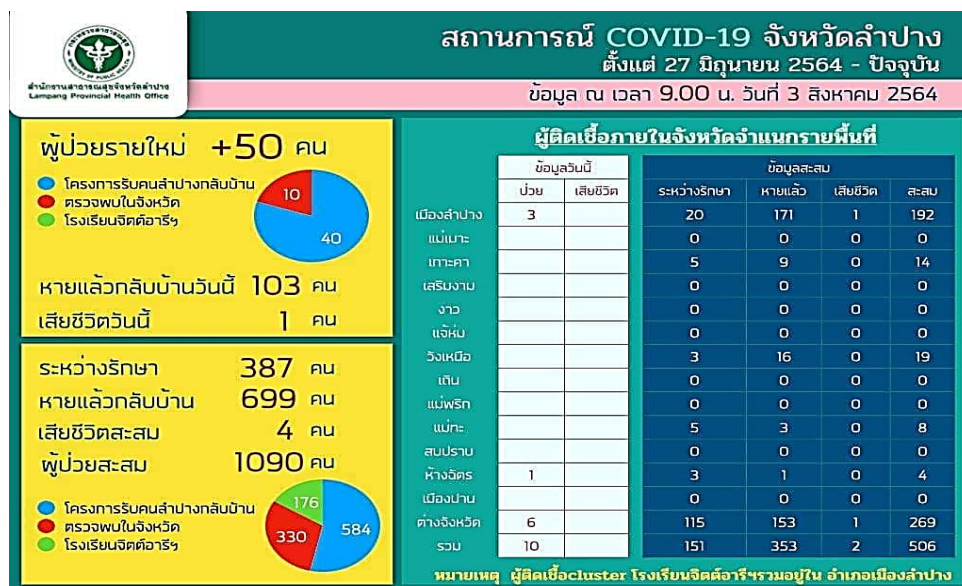
ประเด็น	จำนวน (ราย)
สอบถามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา	๒๐๘
ครอบครัวยากจน	๒๑
ความรุนแรง	๒๓
- ในครอบครัว	๒๒
- นอกครอบครัว	๑
เร่ร่อน	๘
ที่อยู่อาศัย	๖
ขอทาน	๐
อื่น ๆ	๖๔

ผลการให้ความช่วยเหลือศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน ๑๓๐๐

ประเด็น	จำนวน (ราย)
ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกักขัง	๕๕๐
ประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๑๐๓
หน่วยเคลื่อนที่เร็วโดย ๑๓๐๐ กทม.	๐

๔.๔ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) จังหวัดลำปาง

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) จังหวัดลำปาง พบผู้ป่วยยืนยันสะสม จำนวน ๑,๐๙๐ ราย รักษาหาย จำนวน ๖๙๙ ราย กำลังรักษาอยู่ในจังหวัด ๓๘๗ ราย และเสียชีวิต จำนวน ๑ ราย (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๔ - ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔) จากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางด้านสังคม และส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดลำปาง เป็นจำนวนมาก และทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุข ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาด้านสุขภาพจิต นอกจากนี้ ปัญหาทางสังคมซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่เริ่มพบมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นเด็ก สตรี ผู้พิการ ผู้สูงอายุ คนเร่ร่อน คนไร้บ้าน

จากสถานการณ์ดังกล่าว จังหวัดลำปางมีจำนวนผู้ป่วยโควิด-๑๙ ที่ครองเตียงโควิดที่ได้จัดเตรียมไว้แล้วถึง ๙๓ % คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดจึงได้เตรียมสถานที่จัดตั้งโรงพยาบาลสนาม ซึ่งโรงพยาบาลสนามมีความสำคัญ ดังนี้

๑. หากพื้นที่ใดมีผู้ป่วยโควิด-๑๙ เป็นจำนวนมาก มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดตั้งโรงพยาบาลสนาม เพื่อให้มีจำนวนเตียงเพียงพอที่จะรองรับผู้ป่วยและสามารถดูแลผู้ป่วยได้อย่างใกล้ชิด รวมทั้ง เพื่อให้โรงพยาบาลมีเตียงรองรับผู้ป่วยประเภทอื่น และหลีกเลี่ยงการรักษาผู้ป่วยโควิด-๑๙ ร่วมกับผู้ป่วยประเภทอื่น นอกจากนี้ยังเป็นการลดอัตราเสี่ยงการแพร่กระจายเชื้อเพิ่มขึ้น หรือควบคุมไม่ให้เชื้อแพร่กระจายออกนอกพื้นที่

๒. การจัดพื้นที่ที่มีระบบและมาตรการในการควบคุม เพื่อดูแลผู้ป่วยโควิด-๑๙ จะทำให้ดูแลผู้ป่วยได้ง่ายขึ้น เกิดความปลอดภัย และลดการแพร่กระจายเชื้อสู่ชุมชน

๓. การมีโรงพยาบาลสนาม จะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ป่วยโควิด-๑๙ โดยตรง เพราะโรงพยาบาลสนามไม่ได้รับดูแลผู้ป่วยโควิด-๑๙ ที่มีอาการหนัก แต่จะดูแลผู้ป่วยโควิด-๑๙ ที่มีอาการไม่มาก และคอยสังเกตอาการอย่างใกล้ชิด หากเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน จะมีกระบวนการส่งต่อที่รวดเร็ว ซึ่งเป็นกระบวนการที่ปลอดภัยไม่แพร่กระจายเชื้อ เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการรักษา ดูแลจากโรงพยาบาลที่มีศักยภาพโดยเร็วที่สุด

จังหวัดลำปาง ได้จัดเตรียมโรงพยาบาลสนามเพิ่มเติมอีก ๒ แห่ง คือ อาคารหอประชุมโรงอาหาร มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง จำนวน ๒๐๐ เตียง และ อาคารหอประชุมจังหวัดลำปาง จำนวน ๑๕๐-๒๐๐ เตียง

ซึ่งโรงพยาบาลสนาม อาคารหอประชุมโรงอาหารมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง จะรับผู้ป่วยเพศชาย และ โรงพยาบาลสนาม อาคารหอประชุมจังหวัดลำปาง จะรับผู้ป่วยเพศหญิง โดยจะเริ่มย้ายผู้ป่วยโควิด-๑๙ ตามเกณฑ์ คือ รักษาในโรงพยาบาลมาแล้วอย่างน้อย ๓ วันขึ้นไป และอายุระหว่าง ๑๐-๖๐ ปี ไม่มีอาการหอบ ไม่ต้องใช้ออกซิเจน ไม่มีโรคประจำตัวที่ควบคุมไม่ได้ มีน้ำหนักน้อยกว่า ๙๐ กิโลกรัม ปริมาณออกซิเจนในเลือดมากกว่า ๙๖% ช่วยเหลือตัวเองได้ ทำกิจวัตรได้ และหากผู้ป่วยขณะที่รักษาในโรงพยาบาลสนาม มีปริมาณออกซิเจนในเลือดน้อยกว่า ๙๖% หรือ มีไข้สูงมากกว่า ๓๙ องศาเซลเซียส หรือความดันโลหิตต่ำ (น้อยกว่า ๙๐/๖๐ mmHg) จะถูกส่งต่อไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลลำปางทันที

มาตรการเร่งด่วนในการป้องกันวิกฤตการณ์จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือโรคโควิด ๑๙

ตามที่จังหวัดลำปางอยู่ในพื้นที่ควบคุมสูงสุดนั้น เพื่อให้การดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดลำปางเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสอดคล้องกับสถานการณ์ คำสั่ง และข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้น จังหวัดลำปาง จึงมีประกาศโดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ ดังต่อไปนี้

๑. สร้างการรับรู้ประชาชนปฏิบัติตามมาตรการ D-M-H-T-T-A อย่างเข้มข้น ได้แก่ รักษาระยะห่างระหว่างกัน ไม่พบปะหรือไปยังสถานที่ที่มีคนจำนวนมาก การสวมหน้ากากอนามัยอย่างถูกวิธี หมั่นล้างมือด้วยน้ำสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ ล้างมือสม่ำเสมอ ตรวจวัดอุณหภูมิ ตรวจเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด - ๑๙) ใช้แอป หมอชนะ/ไทยชนะ ด้วยทุกกลไกในระดับพื้นที่ ทั้งก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน หอกระจายข่าว และเสียงตามสาย ในพื้นที่ ซึ่งมาตรการดังกล่าวถือเป็นปัจจัยความสำเร็จในการป้องกัน และยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙)

๒. การห้ามจัดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรค ห้ามจัดกิจกรรมซึ่งมีการรวมกลุ่มกันของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันเกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๓๐) (สำหรับจังหวัดลำปางอยู่ในพื้นที่ควบคุมสูงสุด ห้ามจัดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรค และมีการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันมากกว่า ๒๐ คน) เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดลำปาง หรือเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกิจกรรมในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นสถานที่กักกันโรค กรณีกิจกรรมรวมกลุ่มของบุคคล ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้จัดกิจกรรมได้ หากประสงค์จะจัดกิจกรรมในช่วงระยะเวลานี้ ให้ผู้รับผิดชอบการจัด-กิจกรรมดังกล่าว ดำเนินการขออนุญาตต่อคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดลำปาง เพื่อตรวจสอบ และทบทวนมาตรการป้องกันโรคในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงเวลาและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป กิจกรรมที่ได้รับยกเว้น โดยไม่ต้องขออนุญาต แต่ต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคที่ทางราชการกำหนดอย่างเคร่งครัด ได้แก่

กิจกรรมเกี่ยวกับการขนส่งหรือขนย้ายประชาชน การรักษาพยาบาลและการสาธารณสุข การให้บริการ การให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกหรือความสะดวกแก่ประชาชน การรวมกลุ่มของบุคคลตามปกติ ในที่พักอาศัย สถานที่ทำงาน การประชุมโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือการออกกำลังกายในสถานที่ตามที่ทางราชการกำหนด และกิจกรรมที่ดำเนินโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกิจกรรมที่จัดโดยองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของหัวหน้าหน่วยงานดังกล่าว หรือกิจกรรมอื่นตามที่ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านความมั่นคงกำหนด

๓. มาตรการเพื่อการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดในกลุ่มแรงงานก่อสร้างทั่วราชอาณาจักร ให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณานำมาตรการป้องกันและควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble and Seal) และมาตรการการเดินทางเคลื่อนย้ายระหว่างที่พักและสถานที่ทำงานภายใต้การกำกับควบคุม (Sealed Route) มาใช้บังคับ

๔. มาตรการเพื่อการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดในกลุ่มแรงงานในสถานประกอบการหรือโรงงาน ให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณานำมาตรการป้องกันและควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble and Seal) และมาตรการการเดินทางเคลื่อนย้ายระหว่างที่พักและสถานที่ทำงานภายใต้ การกำกับควบคุม (Sealed Route) มาใช้บังคับ

๕. มอบหมาย ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคระดับจังหวัด ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคระดับอำเภอ ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ดูแล และติดตามการปฏิบัติตามข้อกำหนด คำสั่ง และมาตรการที่จังหวัดลำปางได้ประกาศ อย่างเคร่งครัด

ส่วนที่ 5

การวิเคราะห์และจัดลำดับความรุนแรงของสถานการณ์ทางสังคมของจังหวัด

การจัดลำดับประเด็นปัญหา และแนวทางแก้ไข

ปัญหาหลัก

๑. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) จังหวัดลำปาง

สถิติผู้ติดเชื้อ และผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นตลอด ๓ เดือนที่ผ่านมาในปี ๒๕๖๔ จากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพชีวิตทางด้านสังคม และส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่จังหวัดลำปาง เป็นจำนวนมาก และทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านสาธารณสุข ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาด้านสุขภาพจิต นอกจากนี้ ปัญหาทางสังคมซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่เริ่มพบมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นเด็ก สตรี ผู้พิการ ผู้สูงอายุ คนเร่ร่อน คนไร้บ้าน

๒. การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ด้วยแนวโน้มสังคมผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อมีผู้สูงอายุมากขึ้นทำให้ปัจจัยการผลิตทางด้านแรงงานลดลงการออมลดลง รัฐบาลจำเป็นต้องเพิ่มงบประมาณค่าใช้จ่ายทางด้านสวัสดิการและการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้นเพื่อดูแลและปฐมพยาบาลผู้สูงอายุมากขึ้น ดังนั้นการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โครงสร้างของประชากรเปลี่ยนแปลงไปมีสัดส่วนของผู้สูงอายุมากขึ้นย่อมทำให้เกิดผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมและมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ในภาพรวมหากขาดการวางแผนระบบการบริหารจัดการ การจัดสรรสวัสดิการ รวมถึงนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ

ปัญหารอง ได้แก่ ปัญหาของเด็กและเยาวชน (ท้องไม่พร้อม คุณแม่วัยรุ่น), ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม, ปัญหาด้านสุขภาพ (โรคติดต่อ เช่น เบาหวาน มะเร็ง หัวใจและหลอดเลือด), ปัญหาผู้ด้อยโอกาสทางคุณภาพชีวิต, ขาดฐานข้อมูลกลางด้านสังคม, การขาดแคลนแรงงานฝีมือ, สายวิชาชีพ, ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

- ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จากสถานการณ์ดังกล่าว จังหวัดลำปางมีจำนวนผู้ป่วยโควิด-๑๙ ที่ครองเตียงโควิดที่ได้จัดเตรียมไว้แล้วถึง ๙๓ % คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดจึงได้เตรียมสถานที่จัดตั้งโรงพยาบาลสนามให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้ป่วย และมีการจัดพื้นที่ที่มีระบบและมาตรการในการควบคุม เพื่อดูแลผู้ป่วยโควิด-๑๙ จะทำให้ดูแลผู้ป่วยได้ง่ายขึ้น เกิดความปลอดภัย และลดการแพร่กระจายเชื้อสู่ชุมชน จัดหาวัคซีนให้แก่ประชาชนในจังหวัดลำปางให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

และมีมาตรการเร่งด่วนในการป้องกันวิกฤตการณ์จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ดังนี้

๑. สร้างการรับรู้ประชาชนปฏิบัติตามมาตรการ D-M-H-T-T-A อย่างเข้มข้น ได้แก่ รักษาระยะห่างระหว่างกัน ไม่พบปะหรือไปยังสถานที่ที่มีคนจำนวนมาก การสวมหน้ากากอนามัยอย่างถูกวิธี หมั่นล้างมือด้วยน้ำสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์

ล้างมือสม่ำเสมอ ตรวจวัดอุณหภูมิ ตรวจเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ใช้แอป หมอชนะ/ไทยชนะ ด้วยทุกกลไกในระดับพื้นที่ ทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน หอกระจายข่าว และเสียงตามสาย ในพื้นที่ ซึ่งมาตรการดังกล่าวถือเป็นปัจจัยความสำเร็จในการป้องกัน และยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙)

๒. การห้ามจัดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรค ห้ามจัดกิจกรรมซึ่งมีการรวมกลุ่มกันของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันเกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดออกตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ (ฉบับที่ ๓๐) (สำหรับจังหวัดลำปางอยู่ในพื้นที่ควบคุมสูงสุด ห้ามจัดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรค และมีการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีจำนวนรวมกันมากกว่า ๒๐ คน) เว้นแต่ได้รับอนุญาต จากคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดลำปาง หรือเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกิจกรรม ในพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นสถานที่กักกันโรค กรณีกิจกรรมรวมกลุ่มของบุคคล ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ให้จัดกิจกรรมได้ หากประสงค์จะจัดกิจกรรมในช่วงระยะเวลานี้ ให้ผู้รับผิดชอบการจัด-กิจกรรมดังกล่าว ดำเนินการขออนุญาตต่อคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดลำปาง เพื่อตรวจสอบและพบทวนมาตรการป้องกันโรคในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับห้วงเวลาและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป กิจกรรม ที่ได้รับยกเว้น โดยไม่ต้องขออนุญาต แต่ต้องปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคที่ทางราชการกำหนดอย่างเคร่งครัด ได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับการขนส่งหรือขนย้ายประชาชน การรักษาพยาบาลและการสาธารณสุข การให้บริการ การให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกหรือความสะดวกแก่ประชาชน การรวมกลุ่มของบุคคลตามปกติ ในที่พักอาศัย สถานที่ทำงาน การประชุมโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือการออกกำลังกายในสถานที่ตามที่ทางราชการกำหนด และกิจกรรมที่ดำเนินโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นกิจกรรมที่จัดโดยองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐโดยความเห็นชอบของหัวหน้าหน่วยงานดังกล่าว หรือกิจกรรมอื่นตามที่ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านความมั่นคงกำหนด

๓. มาตรการเพื่อการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดในกลุ่มแรงงานก่อสร้างทั่วราชอาณาจักร ให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณานำมาตรการป้องกันและควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble and Seal) และมาตรการการเดินทางเคลื่อนย้ายระหว่างที่พักและสถานที่ทำงานภายใต้การกำกับควบคุม (Sealed Route) มาใช้บังคับ

๔. มาตรการเพื่อการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดในกลุ่มแรงงานในสถานประกอบการหรือโรงงาน ให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณานำมาตรการป้องกันและควบคุมโรคในพื้นที่เฉพาะ (Bubble and Seal) และมาตรการการเดินทางเคลื่อนย้ายระหว่างที่พักและสถานที่ทำงานภายใต้ การกำกับควบคุม (Sealed Route) มาใช้บังคับ

๕. มอบหมาย ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคระดับจังหวัด ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคระดับอำเภอ ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ดูแล และติดตามการปฏิบัติตามข้อกำหนด คำสั่ง และมาตรการที่จังหวัดลำปางได้ประกาศ อย่างเคร่งครัด

- **ปัญหาการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ** จัดให้มีการบริการผู้สูงอายุระยะยาว การรวมกลุ่มผู้สูงอายุ ฝึกอบรมวิชาชีพผู้สูงอายุ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีปัญหา โดยให้มีการพัฒนาเข้าถึงการรับบริการต่างๆ จากภาครัฐ กลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่มีปัญหา มักกระทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและป้องกันการเข้าสู่ภาวะกลุ่มเสี่ยง

- **ปัญหาด้านเด็กและเยาวชน (ท้องก่อนแต่ง ความรุนแรง ยาเสพติด ติดเกมส์)** การปลูกจิตสำนึกให้กับครอบครัวและสถานศึกษา สร้างเวทีหรือพื้นที่สร้างสรรค์ให้กับเด็กและเยาวชนได้แสดงออก

- **การขาดโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ** ขยายการบริการภาครัฐให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น เพิ่มวิธีการและช่องทางการให้บริการของภาครัฐ สร้างโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

ผลการดำเนินการ และแก้ไขปัญหาในช่วงที่ผ่านมา

- ๑) มีมาตรการเร่งด่วนในการป้องกันวิกฤตการณ์จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙
- ๒) จัดหาวัคซีนให้แก่ประชาชนในจังหวัดลำปางให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
- ๓) การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดบริการสวัสดิการผู้สูงอายุ เช่น การพัฒนาศักยภาพด้านอาชีพและรายได้ จัดคลินิกผู้สูงอายุใน รพช. การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ/พิการ การเพิ่มช่องทางการบริการของรัฐ

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ๑) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข
- ๒) หน่วยงานการะทรวงมหาดไทย
- ๓) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ๔) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
- ๕) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน
- ๖) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม
- ๗) หน่วยงานในสังกัดกระทรวงอาชีวศึกษา นวัตกรรม
- ๘) หน่วยงานสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

